

Til þín

RÍMAÐAR OG ÓRÍMAÐAR
HUGLEIÐINGAR

EFTIR
ÞORSTEIN JÓNSSON
Á ÚLFSSTÖÐUM

REYKJAVÍK 1956

TIL ÞÍN

RÍMAÐAR OG ÓRÍMAÐAR HUGLEIÐINGAR

EFTIR

PORSTEIN JÓNSSON
Á ÚLFSSTÖÐUM

REYKJAVÍK

Útgefendur: Nokkrir lesendur syrpunnar

1956

TIL ÞÍN

1.

Að harma er að minnast, og ég skrifa til að léttu á minni mínu.

Formið er hvíld, og minningar mínar eru hreiður-villtir fuglar, sem leita sér skjóls í orðum mínum.

Byrði minnis míns er það, sem mér tókst ekki að vera. Og nú vil ég hnýta sveiga úr því og gefa, svo að ég komist leiðar minnar.

2.

Það er ekki sjáandinn sem nístir það, sem hann horf-ir gegnum, heldur nístir það sjáandann.

Að sjá er að finna aðra í sjálfum sér, og vera kram-um af þeim. En að njóta er að finna sjálfan sig í öðrum.

Sjón míni varð til fyrir ósigra mína. Ég sé það, sem ég ekki nýt, og nýt þess, sem ég ekki sé.

Heimurinn sér og viðurkennir aðeins þá, sem krömdu og moluðu, en aldrei þann, sem hann fótum-móð og gleypti.

3.

Ég vildi þrýsta mynd minni inn í heiminn. En þegar heimurinn þrýsti mynd sinni að mér, leitaði þrá míni til hæða, þangað sem fljótin eiga upptök sín.

Stíflan neyðir vatnið til að leita hærra óss. Og hvert það líf, sem ekki rúmast í gróandi starfi, verður að hugsmíðum og draumum.

Sumir regndropar falla á auðn og um vetur, svo að aðrir geti verið gróðurdögg. Og nú vildi ég vera ein af þeim regnskúrum, sem falla á grjót hæðanna, þar sem fljótin eiga upptök sín.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

Værð mig örmum vefur sínum.
Vörðubroti hvíli eg undir.
Svipir fyrir sjónum mínum
sveima og löngu horfnar stundir.

Lítill smali lítilyrkur
lifði hér sinn draum í verki.
Ósk hans var, hann yrði styrkur
eins og kappinn, Grettir sterki.

Hetjudreyminn hóf hann steina,
hlóð þeim upp í þessa vörðu,
minnisvarðann aðeins eina,
eftir hann er sést á jörðu.

KVÖLD

Nú roðar geislagulli fjallatinda.
Í glóðdýrð hnígur sól í ægisrúm,
og kvöldsins friður svæfir svala vinda.
Loks sveipast allt í draumvært næturhúm.

TIL PÍN

Hve ljúft mun nú í vonavöggu að dreyma
um vor, unz dagur rís úr austursjó,
og þá mun sæla þeim, sem angur geyma
í þreyttum hugum, kyrrust gleymskuró.

Ég vaki. Myrkri dúðast blómadalur.
Mér dægurkviksins ryk er vikið frá,
því sjónum opnast himins hái salur.
Nú horfir andinn fjær og lyftir þrá.

KALT LEIKSVIÐ

Byrgir fold hin bjarta mjöll,
blómin grátt hún leikur.
On'úr ræfri á himinhöll
horfir máninn bleikur.

LANDNEMI

Í ókunnum fjalldal með eldbrunnið grjót
stóð einmana björk, hafði fest sinni rót
í bergrauf á hraungrýtishjalla.
Þar lifði hún ókunnug öllum og smá,
en innra hún geymdi þá stórhuga þrá
að græða upp auðnina alla.

Hún víst hefði getað sýnzt gildari þar,
sem gróðurinn ríkti og margnumið var,
og fylkti sér fjölmeiðaskarinn.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

En henni var ljúfara að lifa við þraut
í landnámi sínu en troða þá braut,
sem oftlega á undan var farin.

Er frostnepjan limið af laufinu sveið,
hún lifði í vonum og sumarsins beið,
ef gæfi það styrk til að gróa.

Er hjúpaðist náttþoku grjóttauðnin grá,
hún gleymdi því næsta og dreymandi sá,
hvar daggir í dagskini glóa.

En vorið kom síðla. Hún sífellt varð smá,
því sumar var stopult og hlýviðrin fá.

Pað brosti fátt björkinni móti.

Hún ætlaði að fegra hið fáskreytta allt,
en fékk aðeins sannað að hrímið er kalt,
og erfitt að gróa í grjóti.

PREKBESTUR

Hann var svo smár og veikur,
en vildi komast hátt.

Hann vængjum sínum veifði
um vorloftsdjúpið blátt.

Að framan gnæfði fjallið,
í frægðarljóma skein.

Og létt tókst fyrst að lyftast
á leið til þess af grein.

TIL PÍN

Og upp um himinhafið
hann hugðist fljúga að sól,
en mætti engum yli
og ekki fann neitt skjól.

Og ekkert blóm sást brosa
í brattri jökulhlíð.

— Hver verður einn og vinlaus
að vinna andans stríð.

Hann hneig, er leið var hálfnuð,
í hiksins þreytuval.

Hann hálfur var að heiman
og heftur við sinn dal.

Hann átti ei arnarvængi,
hann aðeins þróstur var,
og ekki meiri orku
en aðrir prestir bar.

En þó að brysti þrekið,
æ þráin lifði samt,
sem lét sér ekki lynda
að lyftast aðeins skammt.

Hann beið og leit til byggða
að baki, varð þó einn.

Hann hugsaði til hæða,
en hlaut ei sigur neinn.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

HUGLEIÐING

Nára sér lyftir úr bládjúpi, önnur er dvínandi,
Innviði hún litlu, og hvarf svo í hylmyrkrið gínandi.
Fjallborgir gnæfa upp, byggðar af traustleikans berglögum,
Berglöggin eyðast og molna undan smámunans dvergnögum.

Einstaklingsmátturinn litli er þrælbundinn þörfunum,
Þarfum vill eyða en skapar þær aftur með störfunum.
Skófin, þau hverfa og grafast í hyldýpi gleymskunnar,
Gundroða-straumólgu valda á reginsæ heimskunnar.

Maður, þú ert þó ei fæddur til þjónustu þarfanna,
þarfum eiga að vekja þig, knýja til starfanna,
sem hug þinn og þrek móti þrotlausu nauðunum
— en til hvers, ef öllu skal lokið í dauðanum?

FRAM Á LEIÐ —

Hve miklu sælli er von en veruleiki.
En vonir fölna í ríki svefnsins brátt
og verða að þoku í þreks og vilja reiki,
unz þráin framar lyftist ekki hátt.
Þótt sérhver fenginn sigur beri skugga,
hann sjónum bendir fram á næsta mið.
Þú keppir þangað, lætur hugann hugga,
að hinumegin opnist fegra svið.

TIL PÍN

Og bregðist sigur, andinn ekki hafnast,
við auðnarströnd, ef þreytt var göfgisskeið.
Í öldudali orkan hrunda safnast
til endurriß og vaxtar fram á leið.
Hver stund, hver hreyfing, öllu áfram þokar,
þótt augum sýnist hringrás tilgangsblind.
Í alheimsdjúpi ekkert takmark lokar.
Til eilífs þroska streymir magnsins lind.

Vor jörð þótt þreyti flug í frjálsum geimi
er fjötrum bundin æ við móðurskaut.
Vér erum eins; þótt hátt upp hugur sveimi,
er höndin skyldutengd við lífsins braut.
Hver leit að frelsi í flótta, þó að syrti,
er fálm um dauðans stjörnulausa tóm.
Vak, strauma lífsins styrk þú fram svo birti.
Í starfi þínu rækta hugans blóm.

FROSTRÓSIR

Máninn gluggann glampaði á,
glæsti hélublóm.
Er mér gafst það glys að sjá
gleymdi' eg vetrardóm.

Fyrir andans augu bar
indæl vorsins lönd,
þar sem ekkert angur skar,
engin þrengdu bönd.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

Seilast vildi sigurþrá
sælunnar í blóm.
Snerti rósarúðum á.
Reynd varð köld við góð.

Hvert það blóm, sem hönd míن snart,
hvarf sem blekking skjótt.
Gjörvalt ytra huldi hart
hjarn og vetrarnótt.

SVÖRT ER SAURKASTSMUND

Ef skýin reyndu að sverta syndum sólarbrána
þau mundu aðeins sverta sína,
á sólbránni mun ekkert hrína.

Hinn saklausi er samur, hvað sem segir lygin.
En hver sem öðrum skugga skapar
að skugga verður, hreinleik tapar.

Pað aðgæt: hvað þú öðrum gafst, það ertu sjálfur.
Hinn sanna þroska hljóta og hækka
mun hver, sem lætur aðra stækka.

SKÝJAKLAKKAR

Skýjaklakkar skína
skrauti prýddir, glæstir,
uppi í heiði hæstir,

TIL ÞÍN

hreykjast, þegar hvína
útsynningar æstir,
yfirlæti sýna.

Skýjaklakkar skína.
Skrautið þeirra er gylling,
engin innri fylling
elds né gulls. Þeir sína
spariklæddu spilling
spjátrungsgleði krýna.

HEILRÆÐI

Réttu hönd þeim auma, og reistu þann, sem datt.
Ryð þér braut gegn heimsku að settu miði.
Játaðu aðeins það, er þér sýnist vera satt.
Sofðu ei í ranglætisins friði.

Voga þó ei framar en vit og þekking nær.
Vopn þín láttu blika í skilningsljósi.
Ranglætinu enginn með röngu hrundið fær.
Reyndu að finna drög að hverjum ósi.

Á LEIÐ FRÁ KALMANSTUNGU
TIL HÚSAFELLS

Ríkir kvöld og reifar mjúkum
rökkurslæðum foldarsvæði.
Skeiðar, ber mig brautu greiða
blakkur traustur. Það er haustkyrrð.
Gjalla dynir hófa í höllum
hamra. Þjóta virðast móti
birkiskarar, heillaherir.
Hleypi ég stund um sléttu grundu.

Renni ég sjón um sviðið, kenni
silfribúnar jöklakrúnur.
Eiríksjökull efstur vakir
austri fyrir, glæstur og traustur.
Langijökull^{bak} við bungur
breiðir gljána. Heiður máni
skín þar yfir. Ok sést gnæfa
utast mjallakrýndra fjalla.

Lægri hæðir húmið klæðir.
Hjúpast draumablæju gnúpar
dimmra bjarga. Dalir byrgja
djúpt í skauti gleði og þrautir.
Saga er lík. Frá liðnum dögum
leiðir fátt á sjónarheiði.

TIL PÍN

Aðeins mjallbjört frægðarfjöllin
fald þar teygja úr rökkurlegi.

Áfram lengra læt ég ganga.
Líður niður. Hvítá riðin.
Geitá hvít um grjótveg þýtur
grett og ýfð í höstum spretti,
breytir landi í svarta sanda.
Sunnar lít ég skógarrunna.
Þangað ber mig. Brautin þrengist.
Birkiþrestir fagna gesti.

Sindra af skeifum hests á hófum
hrauns við grjóti neistar skjótir.
Álfasögur ljósum logum
leika um greinar hélubleikar.
Myndir þjóta, birtast, breytast.
Brýtur veginn Kaldá lítil.
Skyggir að handan hlíðarveggur
Húsafells yfir skóg og velli.

ORSAKIR SKAPA

Hæddu engan hug né smáðu.
Hvergi er nokkuð einskisvert.
Orsök lagði leið til atviks,
líka til þess hver þú ert.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

Atvik verður orsök seinna,
önnur ber í skauti sér.
Hver þín hugsun, orð og athöfn
afleiðingu færir þér.

DÓMAR BREYTA ST

Byrgð er jökulbrúnin hæsta
bakatil við lága hæð
löngum þeim, sem lægstir standa
luktir djúpt í skyggnissmæð.

En ef þeir í fjarlægð flyttu,
fjöllin sýndust himinblá,
lága hæðin hyrfi og gleymdist,
háa tindinn bлиkaði á.

— Gleymast flestir dægurdómar.
Dæm ei skjótt og engan smá.
Smáandans mun hvergi hækka
hróður þegar líður frá.

ÞÚ ERT EKKI STÓR

Ég stjörnumergðina stari á,
sem stráð er um geimsins undrasjá
sem ryki um reginmar.

TIL PÍN

Þar ósýniskorn er okkar jörð,
þótt ótalsins grúa fóstri hjörð.
Þú einstaklingsögn ert þar.

1919.

GLEIPNIR

Ósigrandi öfl má buga
ómóstaða í þagnardjúpi.
Arnarvængir ekki duga
utar jarðar gufuhjúpi.
Allur þar sem andblær þrotnar
ekki er framar skipaleiði.
Hljómur sá, er hvergi brotnar,
hverfur sér í tóm og eyði.

ÁLITSMAÐUR

Mat hann eftir ytra hjómi
alla menn, við smáðum reigðist,
því hans álit alltaf hneigðist
eftir virtra manna dómi.
Meirihlutann æ hann elti
andans fram á reginsvelti.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

FÝRIR DAG

Ymja straumar. Árdagsþoka
yfir dalnum lága hvílir.
Ljóss og skugga svipir sveima.
Svefninn flestra augum skýlir.

Seinna hækkar sól og þynnir
sorta, og loftið verður tærra.
Þá mun sigra sannleikurinn.
Hið sanna er öllum draumum hærra.

VINNINGAR OG TÖP

Margt hrapaði örskjótt í heljarrann,
sem hundruð ár' var að skapast.
Það hnoss, sem ég leitaði lengst og fann,
af lítilli vangá má tapast.

SAMDRYKKJA

Sat ég að orðasumbli.
Sérhver af heilaskríni
hellti á mælskuhornin
hugsana sinna víni.

Hrjúf voru bæði og hagleg
hornin, sum gylling skreytti.
Einn skenkti áfengt vindöl,
annar svefndrykki veitti.

TIL PÍN

Klingt var svo út og kneifað.
— Kúrðu nokkrir í valnum. —
Hringluðu tómu hornin
hæst allra þar í salnum.

FREMD ER EI AÐ STYGGJA

Minna þér þótt máttarsmátt
megnir þú að græta,
ekki er víst hvort aftur mátt
úr því seinna bæta.

Fólsku og ertni fjötra skal.
Fremd er ei að styggja.
Það er hægt að hrinda í val,
hægara en að byggja.

Í ANDSTÆÐNANNA TAFLI

Í hlíð á móti suðri sér lék einn lítill foss,
sem ljóðaþræði teygði, hlaut margan sólarkoss.
Út lausnarmar vorsins hann leystu af klaka og skafli.
Hann lifði þar sem fjörið og dauðinn sátu að taflí.

Er vetur aleinn ríkti batt fossinn fjörlauss ró.
Er fönnin burt var runnin, hann þornaði upp og dó,
því gröf er einvöld drottnun og Gleipnir sjálfs hans afli,
en gárar lífsins bærast í andstæðnanna taflí.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

AÐ VEIZLU

Brot

— — Gnæfandi yfir gróðurvöll
guðhræðslu og sóma
birtist Mammons mikla höll
mér í veizluljóma.

Pangað fúsir feturnir
fylgja grúans straumi.
Bak við hurð við hallardyr
hyljumst stund í laumi.

— Sko því lýsa engin orð.
En sá nægtaljómi!
Allsnægt gamla bar á borð,
bekkjum raðar Sómi.

Átið hefst með ys og klið.
En sá handagangur.
Sitja innst við öndvegið
Áma og Fingralangur.

Eftir virðing út í frá
eru sætin skipuð.
Eru mörg af innri þrá
andlit þarna svipuð.

TIL PÍN

Vitum, horfum hópinn á,
hvort við þekkjum fleiri.
Sé ég þar með sút á brá
Sýping gamla á Eyri.

Sýnist átið orðið tamt
Úlfí í Veiðileiru.
Kroppar þarna knappan skammt
Kreistingur frá Seyru.

Andlitssmár með úfið hý
ótal mörgu litlu
pukrar magapokann í
Píringur frá Stritlu.

Vatnið í sig belgir blátt
Björn í Fossaglaumi.
Mettari er, þó hafi ei hátt,
Hagsýnn gamli í Laumi.

— —
Átið harðnar, hnútukast
heiftarlegt er vakið.
Hræsni og uppgerð afhjúpast
allt, og stendur nakið.

Hásætinu horfir frá
húsbóndinn í ljóma.
Hver einn sá, er miður fna,
myrtur er af Sóma.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

— —
Fram við dyr er hrópað hátt:
„Héðan burt í skyndi.
Dagur skín í austurátt
yfir Brattatindi.“

Hrindir borðum, blint á dyr
byltist veizlulýður,
sem um vor er straumastyr
stórfljóts áfram skríður.

Út í þrotlaus eyði og tóm
óðar berst sá leikur.
Jafnskjótt verður höllin hjóm,
héla og kaldur reykur.

— —
Kvakar svanur fram við flóð,
friðinn öllum boðar.
Næturhúmsins banablóð
bjarma dagsins roðar.

ÚR BRÉFI TIL KRISTJÁNS

Stöðuvatn í afdal inn við heiði
er minn hugarsjór, sem lítið ber á,
þagnarströndum luktur, svæfður logni.
Líður ört að vetri frosts og hríða,
klakaskurni köldu vötn hann þekur.
Kyrrðardauði er vís þeim innibyrgða.

Birtu þráir sá, er býr í sorta,
svart ef eðli ber ei sér í hjarta.
Virðist glöðum framtíð fríð og dýrðleg,
fagur þeim, er saknar, liðinn dagur.
Kvíðinn er oft sárari en sviðinn.
Sæla er mest í því, að vonin tælir.

Sannleikurinn sjúkdómsrót alls grennir.
Sárar þykja reyndar fyrstu bárur,
þær sem fyrir frjálsum anda bærast,
fjötrum blindni gegn og vanatörum.
Réttlætið ei reiðist því, sem satt er.
Raunþekkingin finnst oft líkust hrauni,
vegna hinna svörtu sjúkdómsmagna.
Síðar gerir veruleikann fríðan
kærleikur, sem fer í skilningsfarveg.

Fastað dómgreind þeim, sem aðra hatar,
afsakana engrá til hann grefur.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

Einhæf vitund skilur fátt og beinir,
athyglinu eftir þröngrí götu,
aflí sínu að fábreytninnar taflí.

Stærstur hugur himninum er næstur.
Heimurinn er takmarkalaus geimur.
Of hátt mun því engin sál fá svifið.
Sanni næst fer hver, sem víðast spannar.

ÚR BRÉFUM TIL HAUKS

I.

Flæðir áfram starfastraumur óður.
Streymi lífsins dvínar ei í heimi.
Keppa vill þar hver að sínu happi,
hreppa fáir lán, því takmörk kreppa.
Trylltan flestir vind og ekkert elta,
xvistundir þar til dauðinn svæfir.

Gnæfa sé ég ölduflaumi ofar
öllum fjallatinda krýnda mjöllu,
stöðu eiga bak við byggðahæðir,
þyrgðir því þeim næstu og lítilsvirðir.
Minnisgeislagit sést þar nú brenna.
Gloðir andans þessa tinda hlóðu.

T I L P Í N

Margir áður gengnir greiddu veginn
garpinum, sem hlýtur frægðarsveiginn.
Það er eins og að hans töfranafni
ótal stjörnur geislamagni safni.
Eru drög að einum stórum vinning
athafnir, sem geymast lítt í minning.
Afarmenni álízt sá og gnæfir,
atvikanna brennipunkt sem hæfir.

— — — II.

Dvelur milli svefns og vöku sál míن,
sjónum rennir út að djúpalóni,
leitar þar í sandi að sannleiksbrotum,
sundfær lítt hún þróngri strönd er bundin.

Vindar leiða báruhópa blindir,
breyta áttum, hringdans stöðugt þreyta.
Stefnur allar brotna í banahöfnum.
Beljar sérhvert fljót að ósi heljar.
Hyggur hver síns flokksstraums þyt ei þaggast.
Pröngsýnn verður kappgjarns hugur löngum.
Úfið vatnsborð augum botninn grefur.
Athafnanna flaumur djúpsýn glatar.
Frelsísöldur falskar skapa helsi.
Fjötrar vanans eru reynslutöstrar.
Valdið eigin vinningar oft felldu.
Vörn er jafnan blind hjá kraftahrörnun.
Afleiðingin orsökina hæfir.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

Oftökunum fylgir slit og dofi.
Hlutdrægninni heimskra dómar lúta.
Hrópa oft að vitrum manni glópar.
Andleysið er æ á tízkubandi.
Undirhyggja er sínum tíma bundin.
Gæfumaður, sá er sífellt hæfir
sinni tíð, oft þræðir lífsins gryning.

Aumust sál er ei á sínum tíma
ævinlega smáðust. Stundum kæfir
vísdomsneistann virðingin og hrósið.
Vinningarnir heimskra sálir gryンna.
Viðsýnn leitar vits í allri skoðun.
Vilji síngjarns reynir fátt að skilja.
Nízkan er oft naumheppin að fiska.
Nærri skynjar sjónin ei hið stærra.
Lastmálugur lýsir eigin brestum.
Leynir enginn hug, sem kastar steini.
Samræmið er sigurvætta draumur.
Sannleikurinn alla vegi kannar.
Fegurðin er ylur andans loga,
yfirsvipur vitsins, sem æ lifir.
Hlýr í eðli er hann, sem djarfast þorir.
Háir stríð sitt frjáls, sem engan smáir.
Hæðinn skortir hug til stærstu dáða.
Hótfyndinn í veg sinn kastar grjóti.
Hópmennskan hvers glatar sál og svipi.
Sérkennist með þroska hver ein vera.

TIL PÍN

Hug minn til sín himinsærinn dregur.
Hjúpar engin blekking kyrra djúpið,
þegar dagsins leiktjöld lyftast. Augum
ljómar eilífð skreytt með himinblómum.
Geislalim um geiminn allan hríslast.
— Gleymi ég tíma og stað. Mig fer að dreyma.
Engin takmörk framar fjötra og þrengja.
Fley er örsmátt tilveran á legi.
Utanborðs er enga strönd að líta,
áfram þó er stefnt í víða bláinn.

Tíminn hvorki er hreyfing eða straumur,
hrærist ei, þótt magnsins öldur bærist.
Græðisdjúp er kyrrt, þótt skipin skríði.
Skapast hvergi nýtt, fyrst ekkert tapast?
Hættir kraftur enginn andardrætti.
Aldan deyr og lyftir nýjum faldi.
Aflið sömu efni sifellt heflar
eitt og samt í myndir ótalbreyttar.

Mér í huga bylgjast bjarmar skærir:
Breyting hver er samræmis að leita.
Tilganglaus er engin hreyfing alin.
Elda lífsins kyndir þrotlaust veldi.
Endalaust skal stefnt til styrks og yndis
stærri sigra, vits og þroska hærri.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

FYRIR SUMAR

Hún flaug eins og geisli með sumar í sál,
og syngjandi kom hún í dalinn.

En einsöngur varð hennar vorhlýja mál,
sem veikróma ómaði um salinn.

Því þar sem hún bjóst hér við blómum á grund
með blikandi árskini á hlíðum,
réð veturnn efldi með ískalda lund.
Hann andaði nágusti stríðum.

Hún hjalaði um vorið, þá hvæsti hann við,
svo helgust í brjóst henni lagði.

Hún talaði um himinsins háleik og frið,
þá heyrði ekki neinn, hvað hún sagði.

Hún ljóðaði um blíðviðrisblæinn í leik
við blómin, sem geislarnir þreyja.
En grundin var hvarvetna gödduð og bleik,
og gaf henni bending að þegja.

LÁTTU SKÍNA —

Láttu skína af lífsbraut þinni,
lyftu huga, sé þér tamt,
sólskýrt mál og ylhýrt, ævi-
óður þinn þótt heyrist skammt.
Nóg er til af sorta samt.

TIL PÍN

Njóttu frelsis, framans stýrðu
fleyi djarft um hættusjó.
Svífa lát um himinhöfin
hugann þar sem enginn fló.
Nógu verður þróngsýnt þó.

HÁÐLIST

Háðið smáa hræðir.
Háðið aftrar dáðum.
List þess líkist hausti,
lækkar hug og smækkar.
Leitar hún að lýtum,
ljótleik til að móta.
Glapp skal hrósa happi
hennar log svo brenni.

GRÁTUR EFTIR HLÁTUR

Par sem gleðihrönnin hæst
hefur sig frá legi,
dýpti sorgardalur næst
dylst við stafn á fleyi.

ILMREYRSBRÓÐIR

Hann teygðist upp hjá öðrum lágum stráum
og ætlaði sig líkan vera háum,
sig ilmreyr hugði, aðeins var hans bróðir.
Af ættum sínum margir þykjast góðir.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

Þar gekk ein snót, sem greip hann, ilmreyrsbindi
hann geymdi í við brjóst sitt, hvílikt yndi,
að mega ásta og aðdáunar njóta.
En ilmurinn hans skjótur var að þrjóta.

Því varminn honum vonum fyrri breytti
í visið strá, sem snótin frá sér þeytti.
— Þeir verða oft smæstir eftir gengna ævi,
sem ofar bárust sínu gildishæfi.

HEILL SÉ PEIM —

Heill sé þeim, sem hvergi laut,
heimskt þótt ýfðist stormarótið.
Oft fann þraut sá andi, er braut
upp í móti veg um grjótið.

TIL YFIRBORÐSMANNSINS

Pig um mikið þér finnst vert.
Þú ert hópsins yndi,
bara þó að belgur sért
blásinn upp af vindi.

Mest sá oft úr býtum bar,
bezt gekk sig að hækka,
er sér vann til upphefðar
aðra menn að smækka.

T I L PÍN

Talar hátt og töfrar smátt
tómahljóð og öfga.
Léttast er að lyfta hátt
léttvægustum höfga.

E F Á T T U —

Ef áttu í sál þinni sólskin
og sjón upp um ómælin há,
þá hirð ei um dægurvitsdóma,
sem dára og vilja þig smá.

Hinn blindi ei birtuna skynjar
né blómailm klaki og steinn.
Á það, sem til háleikans horfir,
er heimskan ei dómarí neinn.

H J Á V A T N I N U

Á vatnið í afdalnum inni
í anda ég horfi frá strönd.
Það lukt er af hömrum og hlíðum
og hneppt þar í kyrrstöðubönd.

Frá öldum þess andvörp ég heyri,
sem árblærinn vakti því hjá.
Pær örmagna brotna við björgin,
sem banna því frelsi að ná.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

Er kvöldar og kólnar á foldu,
í kyrrðinni virðist mér þá,
að sólmögnum himinþrá hefjist
í hvítvoðum brjósti þess frá.

Svo húmar um strendur og hlíðar.
Allt hverfur í móðunnar sjá.
Hver hreyfing er dvínuð og dáin.
Nú dreymir mig úthöfin blá.

*

— Minn hugur er blávatn á heiði,
sem hrannað er óskum og þrám.
Þær brotna á veruleiksbjörgum
og bindast af samtíma grám.

En fætur þótt farlömun bindi
í fjötur hins harðasta stáls,
er himininn andanum opinn
svo ómælisvíður og frjáls.

MARGIR HNUTU —

Margir hnudu, brutu bein,
böls síns orsök gjörðu.
Sjálfselskan er sálast mein
sérhvers hér á jörðu:

HRAFNINN KVAÐ

Hvað gagnar, kvað hrafninn, um sumar og sól
að syngja eins og þrestirnir kvæði?
Ég veturinn þekki, því byggði mér ból
á bjargi við fengsældargræði.
Margt skipstrand þar hækkandi hagnað mér ól.
En hverja ætli ljóðdraumar fæði?

BLUNDUR HELLISMANNA

Kyrrð var á foldu vafinni í værðir.
Vindurinn svaf í himinlindum.
Hjúpaði rökkur hlíðar og gnúpa.
Haustkvöldsfriður ríkti á sviði.
Norðlingafljót eitt gnauðaði í grjóti
geigþrungrum rómi um feigðardóma.
Hellismönum á hrynkvaðaföllum
höfuga straumsins vaggaði draumur.

Bar þá í minni til bernskuára.
Blómagrundir í sólarljóma
litu sumir og minntust mætrar
móður, er kvað hún þeim vögguljóðin.
Mundu þeir og — nú myrkvaðist grundin —
mótbyri, snerrur í ölduróti,
raunir kaldar í Hallmundshrauni,
hatur í sál og blóð á stálum.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

Sváfu þeir allir. Hurfu í hafið
hljóðar stundir í kyrrum blundi.
Mókuðu skýjahnoðrar á hnúkum,
hótuðu stormi á dægurmótum.
Hraunið varð kvikt hjá hellum og leynum.
Hrim glóði á fold í morgunskímu.
Glæstur dagroði glampaði í austri.
Grúfði drungi í vestrinu þungur.

— Stend ég á hraunsins storknuðu lindum.
Streymir fljótið ennþá í grjóti,
örlög þeirra, sem afvegu fara,
ómar það mér í köldum rómi.
Horfi ég fjær: Í gróðurgervi
grafin er sveit bak við fjallaleiti.
Eiríksjökull við bláloft blikar
brattur og einn, öllum glæstari og hreinni.

VEIÐIFÖR

Hann ýtti fleyi fram úr vör
að fiska um vísdómssvið
og öllum kröftum flýtti för
á fremstu lærðómsmið.

Að baki eins og rökkursrönd
sást reynslan gnæfa of lá,
en fyrir augum enga strönd
um eilífð mátti sjá.

TIL PÍN

Að aftni loks hann venti í vör
með veiðihlaðið far.
Það voru fá og vanheil svör,
hitt voru spurningar.

1920.

LÆKUR OG LIND

Í fjalli lind og lækur
sér léku í æsku dátt
og vissu enga ætlun,
en yndi þráðu og mátt.

Er fram af brún þau bárust,
— því burtu þrá hvort ól —
þá fellust þau í faðma
í fossi móti sól.

Pá eignuðust þau ætlun
í eining, sem var ljúf:
hvort öðru braut að brjóta
um björgin köld og hrjúf.

En fyrsta sinni fundu
þau frjálса streyma þrá,
er dreifðust þau um dalinn
að döggva blómin smá.

HJÁ SMALAVÖRÐUNNI

Sú dögg nú léttfleyg líður
til lofts um blágeimshöf.
En fljótin sérgræf sökkva
í sævardjúpsins gröf.

BURKNI

Úr klettaskor í vonavor
ég vex, en sorann flý.
Ég hræðist víða veröld, stríð
og vetrarhríðagný.

Mín gætir smátt, því gefur fátt
mér gaum og lágt ég bý.
Í kyrrðarskjóls mitt skuggaból
vart skyggnist sólin hlý.

SKUGGAR

Gríp ég eftir geislahnossum.
Greipum skuggar fylgja mínum,
svo að hvað sem hendur snerta,
hlýtur ljóma að tapa sínum.

Setur ei mín sérhver hugmynd
svartan blett á heiðið glaða?
Húmsins lit ber hver einn stafur.
Hvít er blaðið óskrifaða.

Hríð og ský — til sumarsólar
sést því lítt úr mínum glugga.
Ljósivakin löngun býr þó
leynd á bak við suma skugga.

UTANVEGGJA

Hnullung, sem er háll og valtur,
hrundið er úr vegg frá steinum,
auðnusléttum, félagsflöttum.
Föllum veldur hann og meinum.

SKUGGAR

Stormurinn um úthöf æðir,
öræfi og kalda geima,
veldur brimi, byltir, slítur
bönd, og á því hvergi heima.

Jökullinn með jötunþunga
jafnar fjöll og myndar dali,
engra blóma ástir hlýtur,
einlægt kannar dauðans vali.

Aleinn fjallaörninn reikar
uppi þar, sem ríkir snærinn.
Háfleygastan hug og stærstan
hvergi rúmar gæfublærinn.

— Takmark alls er ást og fegurð.
Ægimögnum brjóta og leggja
nýjar brautir gæfugróðri,
grjótið laga í hleðslur veggja.

JÖKULSÁ

Fædd var hún af hels og klungurs
hrikajökli ægifríðum.

— Litlu dalaárnar eiga
upptök sín í miðjum hlíðum.

T I L PÍN

Meðan þær í æsku ærslast,
öfl sín birta í fossaglaumi,
engum kunn um eyðisanda
ekur hún í jöfnum straumi.

Meðan þær um lágar lendur
líða sem í þægum draumi.
engum kunn um eyðisanda
ekur hún í þungum straumi.

Loks, er þaggast út við ósinn
allur þeirra straumaniður,
steypist hún af hárrí og brattri
heiðarbrún í gljúfur niður.

Paðan sjálfrar ósi utar,
enginn þar sem straums síns neytir,
höfugar við hafssins dunur
hennar rómur aleinn þreytir.

VÉR SKYGGNUM BEZT —

Vér skyggnum bezt af skuggans leið
vor sköp og lífsins grunn,
og sálin dýrsta svalaveig
oft sótti í harmabrunn.
Að lifa er að þjást og þrá.

SKUGGAR

Og þá er dauðinn vís,
ef fullnægt verður allri ósk
og angurstraumur frýs.

MEINLEYSINGJAR

Steins er hvergi úr grundu gnæfði,
getur ei í lasti og skjalli.
Engum skjól hann varð né vígi,
varð ei heldur neinu að falli.

Geisli, er skín í ólífsauðnir,
enga von til sigurs fæðir,
brennir engan brunasári,
bros á engrá vörum glæðir.

Rós, er enginn augum lítur,
enga sál með fegurð nærir,
engan sætum ilmi gleður,
engan heldur þyrnum særir.

Lækur, sem er fönnum falinn,
flytzt til óss í þögn og leynum,
ekkert truflar, ekkert volkar,
ekki heldur svalar neinum.

T I L P Í N

KVÖLD SKIN Á FJÖLLUM

Dauðþreyttum er dýrðleg ró,
dags er störfum rofar.

— Glampar allt í geislasjó
grundum dalsins ofar.

Opin sjón sú unun fríð
angursbyrði léttir.

— Áðan grúfðu on' í hlíð
úrgir þokuhettir.

Fyrir þeim ei foldin sá
fjalla sinna myndir.

— Stundum líkt sitt æðsta á
urðu sumir blindir.

Hlýi blær, af hugans leið
hjarnið láttu þiðna.

— Blika fjöllin björt og heið,
brosa að því liðna.

D A G G I R

Úr rofi léttra skúraskýja
nú skína á döggvumstráða grund
þeir bjarmar ljóss, er birta og hlýja.
Hve brosir veröld þessa stund.

SKUGGAR

Hver perla svalar sínu blómi,
þau saurgun allri firra þær,
því ástin hreina, lífsins ljómi,
er ljúfust vernd, sem nokkur fær.

Þær féllu af himni yndisarma.
Við enda dagsins gullið ský
mun sjást á lofti í björtum bjarma,
þá bлиka sérhver mun í því.

En þegar nóttin faðmar foldu,
hún fréttum þeim mér andar móti,
að sumar hnigu í sorta og moldu,
að sumar hnigu í auðn og grjót.

Hvers gjalda þær? Hví gafst ei öllum
jöfn gæfa? Hví var þetta leyft,
er sumar glóðu á séluvöllum,
að sumum væri í glötun steypt?

En sjá, nú opnast himinhylur.
Þey, hlusta í kyrrð á þagnarorð.
Ég sé í nótt hvað djúpið dylur.
Á daginn sé ég yfirborð.

Á dreymnum blómum daggir glitra,
og djúpa speglar himinmynd.
Og undan bergi sé ég sytra
með sigurhreimi tæra lind.

T I L PÍN

Hér birtast þær, sem byrgðust moldu.
Hér birtast þær, sem féllu í grjót.
Ei tapast nokkurt tár á foldu,
þótt tindri ei sínum degi móti.

Og hreinar koma úr húmi og grjóti,
sem hafa til þess fórnæð sér,
að duftið lyftist ljósi móti
í líki þess, er fegurst er.

Ef hvergi sérðu harmanætur,
þíns huga deyr og visnar fold.
Og blómin ættu engar rætur,
ef engin perla félli í mold.

Ef engin félli á auðn og sanda,
ef engin félli á jökultind,
þá streymdi engin á til stranda,
og enginn fyndi tæra lind.

— Þá næst er dagur lyftir ljósi,
jafnt ljómar gengin sorg og þraut.
Nú skilst mér það, að einum ósi
fer allt að lokum sigurbraut.

FRÁ HAFI TIL HIMINS

I.

Í ómælisfortíðarútsæ,
í útgrynni að minningaströnd
og innleið að ævinnar degi
sjást eyjar við sjóndeildarrönd.

Þar byggði ég bernskunnar hallir,
sem ber nú við kvöldloftið glæst.

— Þar brennir ei hádegishiti,
sem hafi er upprunans næst.

Af ilmandi og brosandi blómum
mér byrgðist þar reynslunnar grjót.
Svo hlýlega gleymskunnar hjúpur
þar hlúði að lífsmeiðsins rót.

II.

Um fábreytnis flatlendishrjóstur
mér finnst nú að liggi míni braut.
En hugsjóna heiðstjörnur bлиka
sjást hátt ofar skammsýni og þraut.

Þær lyfta til flugs minni löngun,
þær ljóma, svo birtir í önd.
Hvort munu þær eyjar hjá innleið
að alvitsins himnesku strönd?

III.

Hver vinni, svo vegirnir greiðist.
Mann vitka skal harmur og braut.
Hvert líf er guðs hjartkennd, sem hefjist
í hugsun á ævinnar braut.

RITDÓMUR OG SVAR

Pinn ljóðaheimur er lítil ey
og lág, hvorki rúmast þar já eða nei.
Ei frostkaldir skuggar né brennandi bjarmar
þar búa, og hvorki gleði né harmar.
Og engum verður sú eyja mið,
þar allt er í þoku hafsins svíð.
Þótt rúmist þar ekki reginbrestir,
þar rúmast enn síður kostir mestir.

Mitt ljós skín hvar þú ekki ert,
því er það þér svo lítilsvært.
Frá fjarlægum stjörnum þú finnur ei varma,
né færð í augu sterka bjarma.
Því lægra og þrengra sem lífs er svíð,
því lengra fjær skyldi hugans mið.
Hvern sannleik þann, er þér svefn þinn dylur,
þú sérð í þoku og ekki skilur.

K VÖLD S K U G G A R

Glæsiskýjum sveipast sól
sævar út hjá djúpi,
en á haga og byggðaból
bregður skuggahjúpi.

Gerist vaka af gleði tóm,
gáskahlátrar þegja,
döggvast tárum dalsins blóm
daprar krónur hneigja.

Laðast hugur út í ós,
una vill í draumi,
þar sem blikar rós við rós
rjóð í geislastraumi.

— Héðan sumt, sem horfið er
hátt á sólarleiðir,
skammsýnna á skeiðvöll hér
skugga saknaðs breiðir.

Gott mun samt, þótt græti blóm,
gengiðs skugga að erfa.
Einn að kvöldi í eilíft tóm
yrði ei ljúft að hverfa.

TIL ÞÍN

Saknaðs andvörp hjartahlý
hlátrum ofar leita.
Ástsól geisluð angursský
andans himin skreyta.

Dásemد næsta dags þar sést,
djúp er kyssir sunna.
Peir sem allra misstu mest,
mest þeim geislum unna.

Eins og þreyttur fagnar frið,
fagnar morgunseldi,
sá er hugrór sofnar við
sólskinsbros á kveldi.

UNDIR ÁSTÆÐUM KOMIÐ

Mér í rúmi léttu lá
löngum, hvort að væri
fyrir handan, heljarsjá
höfn, sem að mig bæri.

Sjálfan gat ég sætt mig við
svefn, og ei að vakna,
meðan fjarri er myrkurssvið,
meðan einskis sakna.

SKUGGAR

Vinarfley ef hafs um hyl
hyrfi vonlaust endur,
allir mundu óska, að til
aðrar væru strendur.

VÍSUR

úr ljóðabréfi í sumar

Stirt er mér um stefjasmíð,
stend því löngum hljóður.
Vorsól hvar ei vermir blíð,
visnar andans gróður.

Ef að botni er frosið fljót,
fossastrengir þegja.
Fræ, sem ekki festi rót
foldu í, má deyja.

— Kaldur gustur framhjá fer,
frjósa lindir smáar.
Haust er oft í huga mér,
hjarn og auðnir gráar.

Gjarnan vildi eg geta þó
glatt og tendrað þorið,
sungið til þín sigurfró,
sungið til þín vorið.

TIL ÞÍN

En eg má því ekki ná.
Andi blævi hlýjum,
hugsananna himin á
hrannar dökkum skýjum.

— — —
Óttast margur heilan hug
hér að birta nakinn.
Eðliskjarna og frumleiksflug
fjötrar hræsnisklakinn.

Ólíkinda undir feld
aðrar þrár samt vaka,
því að sál hver á þó eld
undir formsins klaka.

Eitt er löngum eðli og þrá,
annað líf og háttur.
Hretið, það er himni frá
hverfður sólarmáttur.

Sem í frosti fjallalind
fjötrust, rómi glatar,
staðnar æ með augu blind
andi þess, sem hatar.

— — —
Huggast látt þótt búi á braut
björnum skuggar meiri.
Er því, sem finnst oftar þraut,
efni í sigra fleiri.

SKUGGAR

Hækkað getur hugans auð
happaláni að tapa.
Stærsta sigra í stærstri nauð
stórir jafnan skapa.

Sigri næst oft sýnist mörg
sorg, og fæst sem huggar.
Upp við hæstu brekkubjörg
búa stærstir skuggar.

STAKA

Feigast alls er fagurt blóm.
Fáir kveða upp réttan dóm.
Sá er lýsti lengst á vegi,
lýsti oft sínum fótum eigi.

UM DÖKKA AUÐN

Um dökka auðn rann lítil lind,
sem langaði í sjá,
en dreifði styrk, varð stöðuvatn
með stefnulausa þrá.
Hún efldi hvergi annars straum.
Hún enga þáði gjöf.
Hún aldrei fram að ægi komst,
varð óska sinna gröf.

T I L PÍN

Á vatn synti svanur einn,
er söng um vorsins lönd.
En blævivakin bára hver,
þar brotnaði við strönd.
Hann gat ei fylgzt með fleygra sveim,
en flugþrá innra brann.
Hans óður hvarf um auðan geim
og engan hljómgrunn fann.

G L E R B R O T

I.

Geisli, sem leið
frá glóðum sólar
út í ómælisgeim,
skín sér ei fyrri
en skín hann jörðu
og veit hann er sólarson.

Eins finnur hver,
sitt eigið fyrst,
í gjöf, sem hann öðrum gaf.
Sökk hver, er aðeins
sér sjálfum lifði,
í tilgangsleysisins tóm.

SKUGGAR

II.

Andans eldsneyti
eru raunir
þeim, sem er þroskagjarn.
Horfiðs minning
og hæpiðs von
eru sálarlogum sem loft.

Pó að harma
höfginn virðist
funa slökkva í fyrstu,
stígur loginn,
er stundir líða,
hærra en áður hófst.

III.

Þar, sem ísskafl
athafnaleysis,
hvílir að hausti fram,
vaxa ei blóm,
sem borið geta
framtíma vonarfræ.

Sá sem lítið eitt
lifað hefir,
yrkir efnissnauð kvæði.

TIL PÍN

Blikar ei stál,
en byrgist ryði,
sem hvergi nemur við hart.

IV.

Æskumanns vonir
um yndisnautnir
og velgengnis höpp og hnoss
eru sem blómkrónu
blöð, er fölna
og falla á lífsins leið.

Svo, þegar burtu
er blaðaskrautið,
kemur kjarninn í ljós,
ávextir lífsins,
þau andans fræ,
sem bera framtíma blóm.

V.

Plögjárn sársaukans
plægi hjartans
akur, sem ástum frjóvgast,
þá munu rótfastar
rósir spretta,
sem standast hverfleikans storm.

SKUGGAR

Sjálfsselskuhjarn
með sárum trega
leysir af sérhvers sál.
Sá er sér einskis
æskti sjálfum,
einn gæti flogið frjáls.

FJÖLL OG SKÝ

Gnæfa fjöll
ofar grundum dala.
Sum þeirra eru fanntyppt
fjarri byggðum,
tröllsleg önnur
með tinda skörðóttu,
enn eru sum þeirra
ávöl og gróin.

Rist hafa rúnar
regn og stormar,
æviraunar
í enni þeirra og vanga.
Lesa má úr rúnum þeim
langa sögu
Framtíðarörlög
felast í því liðna.

— — —

T I L P Í N

Brotna skýin
á blágrytistindi
hverful og reikul
hrekjast fyrir vindi.

Hæddu ei, fjallstindur,
hverfula skýið,
vit, að það er sitthvað
viðkvæmni og styrkur.
Fastur og jarðbundinn
flug þess ei þú skilur.
Skýið getur framleitt
skruggur og eldingar.

D A G S K U G G A R

Sólin skín og heiðblár himinn
hvelfist yfir jörð og sæ,
lagður prýði ljósra skýja,
líða þau í hægum blæ,
varpa hér á vengi skuggum
vorgeislanna, er hurfu í sjá,
svala mínum sjónum, hvíla
sál, og milda dagsins þrá.

Eins og líði á hafi hrannir
horfiðs myndir fyrir ber.

SKUGGAR

Dánar vonir önd míن eygir
ofar þeim, sem rættust hér,
eru ský á hugarhimni
hugsananna auðga sjóð.
Skuggum þau á veginn varpa.
Verða þá til angurljóð.

Blandast vorsins yndisómum
orkuþprunginn vatnagnýr.
Geislamagn, sem hneppt var höfga
hjarns, í rómi fossins býr.
Þeim, sem leystu álög íssins,
ekki mættu brosin hlý,
samt óma að þeim sjálfum liðnum
sigrar þeirra í straumsins gný.

Skyggir nú á blómabyggðir.
Birtir sól á snjóvgan tind.
Blika skýjaborgir ofar,
benda mér í himinslind.
Ljós og húm í faðma fallast.
Finnur lífið tilgang sinn.
Vori frá til annars æðra
áfram liggur vegurinn.

Hjarðir una um börð og brekkur,
brosir jörðin græn og hlý,
þar sem geislajprárnar rættust
þekku blómaskrauti í.

T I L PÍN

Hlýju þegar haustið eyðir,
hjarnið þekur gróðursvið,
dularmyndir draumaskýja
dvelja skal minn hugur við.

A N D V A K A

Andvaka ligg ég,
úti heyri
vindinn í för
yfir votar auðnir.
Kveina ýlfurstrá
ömurlega,
blakta án lífs,
en þó bundin rótum.

Inni er allt hljótt,
nema anda léttan
brjóst, sem blunda,
eins og blær þjóti í sefi.
Opnum augum
út í myrkrið
stari ég einn
sem í staðlaust dýpi.

Veit ég, að þegar
vorið kemur,

SKUGGAR

blómaglit breiðist
yfir bleika grundu.
Vissi líka skjól,
sá sem villtist úti,
og kæran yl,
sá sem kól til bana.

Blika veit ég stjörnur
að baki skýja,
geislandi um geimdjúp
í glöðum dansi.
En regndropar falla
með raunakliði
foldarbrjóst á,
sem er falið myrkri.

Skilið ég get,
að sá skapi sér bjarta
stjörnu ofar stafni,
sem í striði sér hitar.
En hinn, sem hvorki
hvílist né starfar,
hverfur sér sjálfum
eins og hjóm eða reykur.

Pekkja ég vil.
Ég er þreyttur að skapa
tálmyndir mér
úr tömi sjálfs míni.

T I L PÍN

Þreytir enginn sund
í þornuðu fljóti
né lyftist til flugs
í lofttómu rúmi.

Finna ég vil
eins og fæ ég skilið.
Hugsun án lífs
er sem helbjarmi á ísi.
Ljáið mér værð ykkar
ljúfa, sofendur,
eða þá stríð þitt,
stormur sem þýtur.

En sjálfum sér sem áður
sofa blundendur.
Sjálfum sér og úti
syngja veðurmögn.
— Þeim, sem að hálfu
hvoru sig gefur,
gefst ekki neitt,
en hann glatast sjálfur.

Vindurinn þýtur.
Vorsins máttur
bíður og þróast
und blæju svefnsins.
En fisín sem andvaka
fuku í tómið,

SKUGGAR

magnþrota falla
til moldar niður.

Vindurinn þegir.
Vakir dagur.
Sígur á augu mér
svefnsins höfgi.
Dreymir mig blóm,
sem dafna og glitra
gleymdra, jarðvilltra
gröfum ofar.

FJALLALIND

Hún liðast enn fjallalindin
og ljóðar í grýttri braut.
Hún leitar úr krappri klettaþróng,
vill komast í hafsins skaut.
En upptökum bundin er hún,
og aldrei hún losnað fær.
Hún dýpka skal veg sinn og víkka svo,
að verði hún frelsisins reginsær.

Um leir væri létt að grafa
sér leið fram í óskasjá,
ef grugg þar ei farveginn grynnsti svo,
að gleymdi hún eðli og þrá.

TIL PÍN

Og forðast því aur og foksand,
og forðastu dauðans ís.
Ef tærleik þú geymir, þú takmark þitt sérð.
Á torfærrí leið er æ þráin vís.

Fyrst fram ratar óvitseðli,
og upp í mótt teygist rót,
hvort leitar þá ekki lífsins þrá
til ljóss og að sigurós?
En hjarndrómi fórmsins fjötra
vill frjálsa eðlið í dá.
Vort jarðlíf er smálind í ólífsauðn,
sem ís eða hiti granda má.

Og leik þér samt lind í grjóti,
lát ljóma þín tár mótt sól.
Loks vaggast í mjúku djúpi draums,
hver dropi, sem bergið mól.
Í stað þeirra aðrir streyma,
og straumbrjótum eyða úr leið,
unz sjálf muntu verða og örlög þín eitt,
það alveldisdjúp, sem þú hafðir þreyð.

STJÖRNULEIFTUR

Ég hugsanalítill horfði
um haustnæturstund í rökkurmar.
Þá lýsti af björtu leiftri
sem logarák himindökkvann skar.

— Á flugi fráskilið öllum
æ flækst hafði um tómið kalt og autt,
eitt lítið stefnulaust stirni,
í staðleysi kulnað út og snautt.

Á foldu loks ást það festi
og fórnaði henni öllu sér.
Ég ennþá í endurminning
sé eldrák, sem himindökkvann sker.

KRÆKLUR

Í kræklóttu skógarkjarri
að kveldi ég rakti mein.
Par hölluðust út af hríslur,
en hvergi reis nokkur bein.

Par vantrú og vana beygður
var viljinn að stefna hátt,
er kaffærði mjallarkyngjan.
Og kalt blés á vorin þrátt.

TIL PÍN

Því var þar flest knýtt og kramið,
með kalna og blásna rót.
En angarnir bentu á eðlið
og uppteygðust sólu móti.

Hvar lifað var andstætt eðli,
þar aðeins er smátt að sjá.
Það kyrkir vöxtinn og krækclar
að krossfesta sína þrá.

HAUSTREGN

Mér dapur sýnist himinn og dauðablær á jörð.
Hví döggva tárapерlur þann kalda moldarsvörð,
sem gerir engan mismun á gaddi eða yl,
sem gleðst ekki né hryggist, sem finnur ekki til?

Á jarðarbarminn myrka fyrst hrynga tárin tær.
Par týnist svo og morast hver einstaklingur skær,
með forarsytrum dökkum þeir falla í breiða á,
þar fljóta um stund í blindni og grafast loks í sjá.

Hið viðkvæmasta og fugursta er vandgeymst hér á jörð.
Hinn víðfleygasta anda mest þvinga takmörk hörð.
— Á vetrarhimni grátnum ef væri ég eitt tár,
þá vildi ég á auðnina falla kaldur snjár.

BLAÐSNEYDD BJÖRK

Feigð nær fjöri veiku,
fjötrar klaki lind.
Skógarblöðin bleiku
bárust út í vind.

Berst við beiskan dauða
björk, sem rænt var þeim,
réttir arma auða
út í kaldan geim.

Nauða, er um þá næðir,
náhljóð angurræn.
Vetrarhiminn hæðir
hverja von og bæn.

ÞAÐ HAUSTAR —

Það haustar. Ljósið lækkar
og litir vorsins dofna.
Það fer að kvolda og kólna,
og kátar raddir sofna.
Í döldum gerist dapurt,
og drungi í lofti er,
þótt hvassir vindar hamist,
hann hvergi þokar sér.

TIL PÍN

En stundum lífsins litir
mest ljóma í hrapsins veldi.
Sjá bjarma um fjöll og byggðir,
er blikar sól á kveldi.
Oft hæst þá gnæfði hetjan,
er hníga varð í dá.
Í dvíni og dauðaskini
skal dagsbrún næstu sjá.

En þeir, sem hvergi hófust,
ei hrapsins gyllast ljóma.
Á fjallalausri foldu
ei fossastrengir óma.
Og þeim finnst þyngst að deyja,
er þroska mátti ei ná.
Sá væntir einskis aftur,
sem engu hverfur frá.

Því er, þá ljósið lækkar
og litir vorsins dofna,
að undir logar löngun
til lífs, er ei vill sofna.
Nú stynur hún í stráum,
er stormur líður hjá,
því hvað, sem burt er horfið,
er harmur einn að þrá.

— — —

SKUGGAR

Ei svölu jökulsvelli
nein sorg né kvíði amar,
það saknar ei né óskar,
og einskis væntir framar.
Og bráðum, er á byggðir
sig breiðir vetrarsnjár,
þá finnur grundin friðinn,
þá frjósa gjörvöll tár.

— Ég horfi beint í húmið
og hræðist ei né kvíði,
þótt allar leiðir lokist.
Svo lýkur dagsins stríði.
Ég söknuðinum sökkvi
í svefnins mjúku kyrrð
og varpa öllum óskum
í endalausa firrð.

Ég horfi mér í huga.
Á heiðu vetrarkveldi
í stjörnudjúp ég stari,
sem stærra er dagsins veldi.
Þá opnast mér þar útsær,
sem áður leit ég sund.
Mér birtist allífs eilífð
á andartaksins stund.

TIL PÍN

Ég blunda. Mjallarblæja
sig breiðir mér að hjarta,
og silfurrósasveigar
á svæfli mínum skarta.
Við sérhvað verð ég sáttur.
Í sálu minni er rótt.
Á bólið stjörnur bjarma
og bjóða góða nótta.

STJARNA Í ROFI

Um fjallstinda hjarntyppta hranna
sig hretský um stormkalda nótta.
En hátt fram úr húmtjalda rofi
sést horfa ein smástjarna rótt.

En enginn því athygli veitir,
því illviðri og húm eru nær.
En stjarnan er stærri en öll skýin.
Nú starir hún til mín og hlær.

VORSKÝ

Nú anda vorsins vindar þýðir.
Nú vakna enn af blundi þrár.
Hinn græni litur grundu skrýðir,
og glaður hjalar lækur smár.

SKUGGAR

Öll faðmast geislum blómabyggðin
og brosir vonarglöð og hlý.
En yfir tindum húmg sem hryggðin
sjást hvíla úrug drungaský.

Í skini tárest skaflar mega. —
Þótt skemmti vorið því, sem grær,
má þá, sem frostblóm aðeins eiga,
til angurs vekja sumarblær.

SÍÐASTA LJÓÐ

Ég sé hvar flýgur svanur
úr suðri að heiðaslóð,
þess horfna vitjar hljóður
sem hjartans þögla ljóð.
Hann veifar þreyttum vængjum
sem viti ei sína leið.
En vetrarsólin vermir
og vekur draumaseið.

Ég sé hvar flýgur svanur
að svelliþaktri lá.
Öll hulin snæ var heiðin
og hvergi vök að sjá.
Hann hnípir einn við hjarnið
sem horfiðs yndis þrá,

TIL PÍN

sem sérhver leið er lokuð
til lífs, er una má.

Ég sé hvar flýgur svanur
með söng um bláan geim,
um vetrardjúpið veglaust
loks veit sig stefna heim.
Hann flýgur hærra og hærra,
unz hverfur sjónum mér,
sem harmur er til himins
á hvítum vængjum fer.

Mér, svanur burtu svifinn,
þitt síðsta ljóð ei deyr.
En sárt fannst mér, ef sumar
þú sæir aldrei meir.
— Einn harmar yndið horfna,
en hinn hvað aldrei var,
unz hvítir vængir hefja
hvers hug um geimsins mar.

UNDAN SNJÓ

1.

Það er dauðakvöl að vera ekki samræmdur þeirri verðandi sem er.

Úti næðir stormurinn og regnið lemst á gluggann minn. Það er leysing, ef til vill þó aðeins bloti, ég sé, að fönnin sjatnar og eyðist. Aðrir dílar koma í ljós, bleikir þúfnakollar með blaktandi sinustráum eða snöggir, en dökkir í samanburði við snjóinn. Það er hvergi vormerki að sjá eða vagnandi lífs, heldur aðeins minningar dáinna blóma, sumars, sem er hætt að verma. Hversvegna átti ég ekki leið með því burt?

2.

Það er nótt, og stormurinn þýtur yfir auðan og dimman dal.

Ég horfði um stund út í rökkrið. Jörðin hvíldi myrk, en í austri og suðri markaði skýrt fyrir brúnnum dökkra hæða, sem bar við dimmblátt loft. Í norðvestri runnu saman haf og himinn í þungum sorta. Hvað mér sýndust stjörnurnar stórar og blikandi í þessum

TIL ÞÍN

vökum milli skuggaþrunginna skýja. Hvað mér fannst jörðin yndisleg í sorta sínum og þögn. Ég varð þyrstur í sorg hennar og fannst að hún mundi einnig unna mér. Þar sem er sorg, þar er líka ást.

Hve minningarnar urðu ljósar í dimmunni. Hve þær mörkuðu sig skýrt á þessu dökka tjaldi. Línum hæðabréðunanna leiddu mig til hvers staðar, sem ég saknaði og unni. Rautt lyng á haustdegi, ilmandi blómreitur á sólheiðum vordegi, kveldskin á klettum og bleikir birkirunnar í gili. Allt þetta fann ég á sínum stað vafið ástúðlegu myrkri. Og hverfleikinn varð mér ljós og yndislega sár.

Stormurinn þýtur og andvarpar um leið og hann fer. Eða er það jörðin, sem andvarpar? Og var það stormurinn en ekki ég, sem hlaut ást hennar? Stormurinn er hverfull, og hver er sú, sem elskar nema það hún er hrædd um að tapa?

3.

Nóttin er liðin og daghimininn horfir yfir jörðina föla og blómvana. Ég unni jörðinni ekki lengur en hún var mér hulin. En er ást mínn deyr, hverfur mér yndi minninga minna. En þegar fortíðin lokast, lokast og framtíðin mér.

Í TÓMI

1.

Það er haustdagur, napur og hryssingslegur. Öll eru merki þess, nema frost og snjór, að sumarið sé liðið — enn eitt sumar liðið. Og nepjan og auðnин vekja hjá mér löngun til að endurlifa það, sem ég minnist. Nóttin kallar fram stjörnur til að gera grein fyrir ljósi sínu, sem þær drukku, meðan þær voru dimmar. Og ég er eins og stjarna í témi, lítill neisti, sem lýsir eða langar til að lýsa fyrir það að hafa verið dimmur einhvern tíma, þegar sólin skein. — Allt ljós er endurskin einhvers annars, líðandi eða liðiðs, þótt í nýrri eða breytti mynd birtist. En því aðeins leitar það inn í témið, að það sé minning um yndi í eigin þögn, minning um óminni. Þeir sem sungu með vorinu þagna með því þegar haustar. En þá vaknar söngþráin þeim, sem voru þögulir og söngvana meðan þeim var sungið. Þögnin kallar þeim fram minning söngsins, og löngunin til að syngja hana er löngunin til að fylla upp témið og gleyma. Yndisstundirnar fá þá í endurminningunni bragð og lit, svo framarlega sem þær voru sannar. Þá gera þær grein fyrir sér, og nú geri ég grein fyrir því að þær geri það.

2.

Það er kvöld, kyrrt og dreymandi. Nepjan hefur kveðið sjálfa sig í svefn. Sólin varpar bleikgullnum

geislum gegnum rof milli mókandi skýja — varpar þeim yfir bleika andvana jörð. Blaðsnauðar greinar, blásin strá, deyjandi skin: andhverfa hins vaknandi vors. Ég horfi frá henni yfirum og minnist. — Pað var áður en sumarið hafði brugðið lit á jörðina, meðan hana dreymdi aðeins. Ég lá í mosanum meðal visinna laufa og hvítra sinustráa. Pað var í litlum skógvöxnunum árhólma, og ég sá auðar greinar bera við loft, en áin söng um komandi vor. Hér naut ég nú og hvíldist, en saknaði. Þessi einstæða blaðsnauða birkihrísla, sem ég þekkti svo vel, meðan hún bar laufgaðar greinar — hún kom mér nú til að sakna. En áin söng mér sem fyrr sitt ljóð, sem var mér nú kærara en áður, því að það lét mig dreyma og minnast. Og nú minnist ég þess hve ég minntist.

3.

Pað var komið kvöld. Síðustu sólargeislarnir kvöddu efstu jökulhjálma í austri og óðum rökkvaði. Fyrir neðan okkur lá dökkur, dökknandi skógurinn, en á aðra hlið var gljúfur, djúpt og skuggalegt. Paðan var sem andaði til mína sögnum frá skuggaselli fyrnsku og það var sem straumur gilsins bæri mér æviljóð ýmsra liðinna einstæðinga, sem ekki höfðu mál. En yfir hvelfdist himininn með öllum blæbrigðum þess stríðs, sem háð er milli ljóss og myrkurs. Og ég vissi, að vorið var í nánd, og fagnaði og gleymdi. Því minnist ég þess nú í tömi og innibyrgður.

4.

Það var sumarkvöld yndislegt og brosandi. Skógurinn ilmaði, þrestirnir sungu, og ég fagnaði og naut. Skammt fjarri mér dunaði jökulsáin í gljúfri, en nær mér vakti hægur niður bergvatnsins tæra undan hrauni. Og hólminn minn skógvaxni blasti við mér í kvöldskininu, dökkgrænn og blómum glitaður. Hve víðiskúfarnir og mosajaðrarnir á yztu steinum hans voru litþrungnir í kvöldskininu og endurskini þess frá dökkum vatnsfletinum. Það var eins og að njóta og minnast í senn, og mér fannst eins og þeir streymdu mér í barm, og ég varð drukkinn af lífi og þorsta þess.
 — Og jörðin vafði mig mjúkum örmum sínum og brosti, meðan náttkulið þaut uppi í greinunum og jökulsáin dunaði í fjarska. Þá gleymdi ég mér, og þess vegna gleymi ég því ekki.

5.

Ég horfi yfirum og nýt bjarmans frá fjallshlíðinni, sem gagnvart mér blasir. Þannig horfi ég yfirum til vorsins, sem nú er liðið. — Það var kvöld sem nú, en ekki haust. Hve efstu brúnirnar ljómuðu í skini þess. Og jafnvel frá nöktu grjóti og ógrónum sárum eftir leysingar vetrarins streymdi nú til míن friður og ástkennd. Mér varð allt svo ljóst, og þessi merki þeirrar ástar, sem flýði sjálfa sig, vöktu mér ekki framar tilfinning hins eilífa dauða. Það var veruleikinn, sem ég sá, hinn sanni veruleiki, það sem verða átti. Það sem

ekki er fagurt, er aðeins ekki orðið til, ekki í sannleika orðið veruleiki. Og ég fann til með jörðinni, fann til með tilfinningaleysi hennar í hinum dauðu blettum, fann til með sviksemi hennar og gleymni. Moldin er hæfileiki jarðarinnar til að þjást, og þjáningar hennar eru blóm hennar, og yndisleikinn af því að elsa og muna. Og með hvílíkri kvöl mundi þá ekki hið dána vakna aftur til lífs og vitundar. Hvílik minning yrði ekki um að hafa gleymt því, sem ber að muna. Ég unni jörðinni í þessari komandi þjáning og minning, og mig dreymdi í trausti þess að hún gleymdi mér þá ekki – mig dreymdi meðan náttkulið kom og rökkrið lagðist yfir umhverfi mitt. Stráin blöktu lítið eitt og krónur blómanna bærðust við fætur mína. En mig dreymdi og mér sýndist þau líta til mín í þrá og brosa. Ég kraup niður og ilminn lagði að vitum mínum. Þessi yndisleiki, hve hann er hverfull, þó að ekki gerði ég hann hverfulli. Eitt lítið blóm, sem ég særði eða spillti, það mundi valda mér sársauka ævilangt. Og ég kveinkaði mér við að hreyfa mig úr stað, því hvernig komst ég hjá því að fótumtroða? En rökkrið dökknaði og ég beið og mig dreymdi, unz yfir jörðina brá skímu úr austri. Þá sá ég brotnar greinar og bliknuð lauf og vissi, að það var komið haust.

6.

Nóttin er komin og jörðin blundar í skuggareifum. nú gleymir hún sér og hvílist. En uppi yfir hvelfist

UNDAN S N JÓ

himininn hyldjúpur og einmana og vakir. Nú minnist hann og brennir blysum sínum inn í nóttina, sitt eigið tóm og endaleysi. Hvílik ógrynni brenna í brjósti hans, sem þó er myrkt. Var það ást hans á þessari dimmu jarðstjörnu, sem gerði hann svona einmana og stóran? Eru sólstjörnurnar minningar hans, og voru það aðeins draumar, sem hann minnist? — Jörðin sefur og gleymir, hún sem endurskein dagsljósínu í vöku meðan himininn svaf. Er það af því, að hún drakk ekki eld í kjarna sinn, að hún er myrk? Lýsa inn í tómið og af eigin rammleik þeir einir, sem nutu sumarsins í draumi?

ENDURMINNING

Ég heyri óm af þungum niði, óm voldugs brimgnýs. Það er endurminning. Ég stóð frammi á sjávarbakkanum og horfði út. Stormurinn blés af hafi, og tröllauknar öldurnar hófust og hnigu án afláts. Hægt og stígandi hófust brimgarðarnir úti fyrir, og nálguðust, unz þeir félle við ströndina, en ægilungi brimgnýsins lyftist eins og af trylltum harmi. Ég stóð og horfði og hlustaði og þessir söngvar og sýnir brotnuðu á vitund minni eins og brimið á ströndinni. Mér fannst þá hafið vera að syngja til míن, og skildi ekki að það var stormurinn aðeins, sem það hrópaði á, stormurinn, sem fór sína leið án þess að taka eftir hrópum þess. Þá skildi ég það ekki, að þeir skilja ekki söngvana, sem til er sungið,

TIL ÞÍN

þegar þeir valda þörfinni til að syngja. Ég skildi þá ekki vægðarleysi sannleikans gagnvart skynjendum sínum, né hvað það í rauninni er að vera skynjandi sannleikans.

Stærð hafssins sjá ekki. þeir, sem horfið hafa undir yfirborð þess, heldur þeir sem á ströndinni búa, og nú skil ég, að sjónin er ekki lengur sjón en á meðan hún er ekki sén. Ég vildi sjá mig í endurskini frá þér. Og þegar ég fékk ekki birt þér sýnir mínar, þá vildi ég sýna þér djúp mitt, láta þig skynja tómið og myrkrið í sjálfum mér, svo að ljós þitt fyndi geislum sínum veg um það. En nú skil ég, að tómið getur því aðeins verið geislunum vegur, að þeir gleymi því. Polandi veruleikans hlýtur æ að vera einn og óséður, meðan hann hættir ekki að vera sá, sem sér og í ljós leiðir. Vægðarleysi sannleikans er þetta, að sjáandi hans sé sá, sem minnist, en enginn man, að hann sé hið fyrirlitna staðleysi vægðarseminnar og þess djúps, sem allt elskar og lykur.

BROTNAR GREINAR

Til þess að geta á eigin grunni byggt, varð ég að sjá í rústum það, sem mér hafði verið byggt.

Leyndardóm byggingarinnar finnur hver í rústum hennar. Lífið er sannleikurinn, en dauðinn leiðir hann í ljós.

UNDAN SNJÓ

Söngur árinnar verður til, þegar hún varpar sínu eigin í hafið. Hvert hjartans ljóð er hrappnýr þess, sem tapast.

Þegar eldsneytið brennur, verður það að loftkenndum eimi. Þegar gæfan brennur, verður hún að fleygum hugsunum.

— — —
Ljósið gerir allt bjart, en því eru allar leiðir dimmar.

Það er hægara að rata við annarra ljós en sitt eigið, en lýsandi verður ekki sá, sem er leiddur.

Ljós andans eru neistar, sem kvikna fyrir hrasanir í dimmunni, og árekstra á grjótið í götunni.

Til þess læra menn stundum vizku og eru góðir, að þeir verði óvitrir og gæðasnauðir. Þar sem mjúklega er á grjóti gengið, kvikna ekki neistar.

Hart á móti hörðu, það er drengilegt og vitkandi. Hitt vitkar lítt harðan hóf, að hann troði á blómum.

Gegnum hrasanir liggar stundum leiðin til vits, en ekki gegnum níðingsskap.

— — —
Í ást þinni er uppsprettu þroska þíns. Elskaðu, svo að þú sjáir æ meira ljós.

Og elskir þú, þá elскаðu eins og barn, því aðeins hin óviturlega ást fær leitt þig til vits.

Sál áttir þú, ef þú elскаðir í blindni, og sjáandi verður þú aðeins fyrir þá ást, sem er blind. Hún er rökkurmild nótta, sem opnar þér ríki himinsins.

Þar er ekki í sannleika líf, sem ekki er vogað lengra en það, sem er ratað.

Vizkan deyr af því að vilja varðveita sig á kostnað ástarinnar. „Maður þarf að vita hvað við er að eiga,“ er hið skynsamlega orðtæki þess, sem aldrei varð brautryðjandi.

Djöflarnir eru afturgöngur þeirra, sem dáið hafa úr viti, en þannig deyðir vitið, að menn loka sig inni í því.

Hverju takmarki sem ég næ, næ ég aðeins til að sjá, að ég er ekki kominn alla leið.

Það vinnst mér eitt, sem ég þori að glata. Sjálf mitt er ekki sérdrægni míni og sjálfsvarðveizla, heldur leit míni eftir sameiginleik og ást míni til annarra.

Lífið er árangur af viðleitni guðs til finna sér stað fyrir utan sjálfan sig.

Kaldsæinu virðast allir eins, og það veldur auknu kaldsæi að virðast svo. En ástaraugun sjá fjölbreytni allsstaðar.

Það er þegar ég ann, að ég sé, að hver hefur sitt sérstæða ágæti, og ég ann vegna þess að sjá það.

Gegnum hið einstaka ber að unna hinu marga, en grunnfærni er og svíkin sjón, meðan gegnum hópinn er horft.

Ég leita að sjálfum mér í öðrum, en ódauðleiki minn er að finna mér hvergi stað, nema í sjálfum mér.

UNDAN SNJÓ

Það eru minningar mínar, sem greina mig frá öllum öðrum, og ég er ekki lengur til en að ég er öllum fráskilinn.

Mestir sjáendur verða menn af mestu einstæði. En greindin þroskast fyrir sameiginleikann.

— — —
Viljir þú boða mönnum vorið, og vinna að komu þess, þá farðu að dæmi sólarinnar: Hún aðeins skín.

Stormurinn feykir ekki burtu skýjunum án þess að skapa önnur ný. En það er ekki ljósið, heldur stormurinn, sem hinir blindu skynja.

Hvað er blindni jarðarinnar? Hrím og ský. Og aðeins ylurinn gæti eytt þeirri blindni. Að gefa jörðinni sjónina væri að gefa henni vorið.

OG VINDURINN BLÉS

Í vígahug vindurinn geisist
og veður í hetjumóð,
en brotnar á sofandi björgum
og breytist í angurljóð.

Þótt vindurinn kunni að víkja,
hann vinnur að lokum á
og molar björgin og brýtur
og blæs að eldum og sjá.

Og vindurinn blés þessu í barm mér
og bæði grét þá og hló:
Hvert líf, það er úthaf og eldur,
sem aldrei skal finna ró.

SVARTI SANDFLÁKI

Svarti sandfláki,
sumaryndi
allt þér til einskis skín.

OG VINDURINN BLÉS

Hið ytra þú hverfist
fyrir öllum veðrum
og týnir tryggðum hvers blóms.

Býr þó undir
ókyrrum sandi
bjargtryggð fastrar foldar.
Bál þrár brennandi
byrgir hún hið innra
og óskir blómgrundar ber.

Hallar nú sumri,
haustsins vindar
feykja fölnuðum stráum.
Hverfur sér auðn
í húmfaðm nætur.
Skeflir í síðasta skjól.

Í VÍSNABÓK FRÆNKU MINNAR
Í VESTURHEIMI

Ókyrr andvari
yfir líður.
Hrannast skýfjöll um himin.
Vefur sér að brjósti
visnaðar rósir
hlý og húmþrungin nótt.

T I L PÍN

Svefnhjúpi jörð
er svörtum byrgist,
finn ég ilm þeirra anda.
Liðiðs minningar
ljúfar markast
skýrast á skuggans tjald.

Hverf ég mér í draumi,
hlýir straumar
líða um loftin blá.
Brosir dalur minn,
blika tindar,
ljóma litauðug ský.

Hlustaðu, hlustaðu!
Heyrir þú ekki
óm frá æsku heimi?
— Æ, nú andvarpar
aftur við gluggann
ókyrr andvari um nótt.

Blikar stjarna
björt á milli
skuggaþrunginna skýja.
Skein hún í fortíð,
skín hún í nútíð,
og horfir á hafstrendur tvær.

OG VINDURINN BLÉS

VIÐ LINDINA

Hvert fokið lauf, hvert fölnað strá
og frostibundið var.
En uppsprettunnar yndisljóð
að eyrum mínum bar.

Að baki var allt dautt og dimmt.
Smá dagsrönd vakti yzt.
En lindin söng mér sigurljóð,
þótt sérhvað væri misst.

Og stjörnuljós lét stíga dans
þín straumröst, lindin svöl.
Eins speglast andans draumur dýr
í djúpi af myrkri og kvöld.

VIÐ FOSSINN

Í vor lék þitt ægimagn allsnakið, foss.
Það ómgunn í sál mér þá fann.
En nú er þitt hamsleysi hulið
til hálfs í vetrarins bann.

Ég leit þig í haust við hið lækkandi skin,
er lyngið varð rauft eins og blóð.
Nú svart er, hvar sóldreyrinn flóði,
og sorgin litlaus og hljóð.

TIL PÍN

Þú brýzt milli bergveggja fastra
hálfþyrgður í klaka og snjó.

Sá harmur sem brann, varð sem hverfandi leikur,
en hitt vakir æ, sem í djúpinu bjó.

HVERT LÍF, PAÐ ER MINNING —

Að drukkna í holdi og húmi
er himnesku geislanna þrá.
Guðs andi í blómi eða barni
vill blunda, er hann þreytist að sjá.

En geislar í óviti efnis
til uppheima leita á ný.
Að ljósmögn sér hurfu í hafið,
því hófust hin gullroðnu sky.

Að gleyma sér sjálfum er gæfan,
og guðsvilji er falinn þar í,
að skapa æ ljós þau, sem skapa,
og skapa sig sjálfan með því.

Hvert líf það er minning, sem minnist
og mænir í gleymskunnar höfn.
En sérhvert þess óminnisýndi,
það eykur þess minningasöfn.

OG VINDURINN BLÉS

ÉG DÖGUNUM EYDDI —

Ég dögunum eyddi í drauma,
svo draumarnir gátu ei rætzt.
Ég naut þeirra í anda, sem unni ég mest,
svo ei skyldi í veruleik mætzt.

En sorg mína og syndir skal bera,
unz sverfur til hreinleikans stáls.
Og heldur kýs ég hið harðasta ok
en hugurinn verði ekki frjáls.

HANN SÖNG MÉR ÞAÐ —

Hann söng mér það hinn svali foss.
Ég sat um kvöld við fætur hans,
þar úðinn gaf mér úrgan koss,
og öldur villtan stigu dans.

, „Er svarta bergið sverf ég hreint,
ég sjálfan mig í hjarta sker.
Þó sér ei neinn hve sviður mér,
því sigrandans fer harmur leynt.

Ég forðum leið í friði og ró
sem fjallalind um heiðamó.

T I L PÍN

Ég braut ei stein, var bljúg og hrein,
í bugum fór, svo gerði ei mein.

Hvert andkul smátt minn bærði barm.
Ég bera vildi sérhvers harm,
ei sá, hvar undir sorinn bjó.
Er sólin skein, ég einnig hló.

En leið míni gerðist löng og sein.
Ei leið var, nema brjóta stein.
Þann allir smá, sá aleinn fer,
og öllu vægir, nema sér.

Og friðinum ég farga hlaut,
svo fara mætti sigurbraut.
En fram er brauzt ég, högg mitt hvert
snart hjarta mitt sem eggjárn bert.

Ég hóf mitt stríð í heift, en kvöl
varð hálfu meiri að leita grimmt.
Mitt eðli er heitt, hið innra dimmt,
en alda míni er björt og svöl.“

Hann söng mér það hinn svali foss,
er sólin bak við fjöllin hvarf,
en úðinn gaf mér úrgan koss,
og aldan hló og bergið svarf.

ÉG MINNIST ÞÍN SÓL

Sá einn, sem brennur, er bjartur og hreinn,
þeim blæðir hjarta, er skín. —
Nú byrgja mér skýin hinn bláa geim,
og bráðum sumarið dvín.

Ég minnist þín sól, þegar syrtir að
úr sortanum leita ég þín.
En horfði ég augum í auga þér,
mér óðara blindaðist sýn.

Ég minnist þín sól, þegar syrtir að.
Mér svíði, unz gleymi ég mér,
því sa, sem veit einungis annarra sorg
loks allstaðar sigrandi fer.

Ég minnist þín sól, út í heltómsins hyl,
þá hverfur mitt skammvinna böл.
Sá hlífist við engu og hræðist ei neitt,
sem hlær í brennandi kvöl.

Nú byrgja mér skýin hinn bláa geim,
og bráðum sumarið skín.
Þú blæðandi hjarta, bjarta sól,
sem brennir þig hreina, ég minnist þín.

TIL ÞÍN

HVE DÖKKUR ER AUGASTEINN —

Hve dökkur er augasteinn, dökk er lind,
en fönnin er björt og blind.

Hið kaldasta elska allir og dá,
og allir hið hvíta sjá.
En enginn hið svartasta sér,
því að sjónin það er,
sem allan sárasta sannleikann ber.

Allt kremur hinn kaldi steinn,
en kremjandinn verður aldrei hreinn.
Og sandur og aur lykur um hina ísköldu tign.
Í veikleik og hreinleika verður hver skyggn..

VART FEGURÐARNÝJUNGAR —

Vart fegurðarnýjungar finnur sá,
er fjötrast af ríkjandi list.
Og sannur Kristlíki ekki er
neinn andi bundinn við Krist.

— MÍNUM BERNSKUSTÖÐVUM FJÆR

Nú grúfir nóttin húmg og hljóð,
ei hreyfist minnsti blær.

Einn lækur syngur svalan óð.

Nú sit ég mínum bernskustöðvum fjær.

Og lækur, syng þinn svala óð,
og syng mig heim á bernskuslóð.

Um grýttan mó lá gatan míن.

Par gafst mér heiði og blárra fjalla sýn.

VÖGGULJÓÐ

Sefur nú jörð,
og sofa haustvindar.
Blæs ekki meira
né blæðir lengur.
Hylur mjöllin allt
hvítu líni

TIL ÞÍN

mjúklega sveipuðu
mánageislum.

Sofa og sem jörðin
sárir eldar
biturra ljóða
í brjósti mínu.
Lifa mér finnst
undir líninu hvíta
draumljúft yndi
hins dvínaða vors.

Yndi æskunnar,
óskadraumur,
lít ég þig nú aftur,
en með lokuð augu,
sýnist mér helzt,
að þú sofir aðeins,
vil ég því vagga
unz vorið kemur.

Hlustir ég legg við
og heyrist að vaki
hjartsláttur undir
því hvíta líni,
bærast mjúklega
brjóst þitt ég sé,
og bros þitt, þótt blundir,
birtist mér aftur.

MÍNUM BERNSKUSTÖÐVUM FJÆR

En byrgð eru augu
og bleikur vangi
og brjóst þitt sveipað
með banalíni.

Mjallbreiða. — Mjúklega
máninn stráir
geislum yfir
þá grafþöglu kyrrð.

Sé ég þó og veit,
að þú sefur aðeins,
ljúfi, línbyrgði
lífsvaki minn.

En köld er þín hvíla
og kaldur heimur,
vil ég þér því vagga
og vaka sjálfur.

Hátt úr húmdjúpi
horfa stjörnur,
en skugga ber
fyrir bleikan mána.
Sof þú enn stund,
og sælla njóttu
drauma, minn draumur,
unz dagur ljómar.

Vagga ég þér svo og vaki,
unz vorið kemur,

TIL PÍN

yndisminning,
og þér ylja vil.
Óð minn þú vaktir,
þér óð minn ég gef.
Líf mitt er falið
í ljóði mínu.

HVE VILDI ÉG FEGINN

Hve vildi ég feginn, að væri ég ein
hin veltandi alda á hafssins legi.
Hin særðu brjóst eru söngvahrein,
og söngvarnir leita á hærri vegi.
Að mega sem öldurnar brotna og brjóta
og bera svo allt, það er sjálfssín að njóta.

HVE DJÚPUR ER DAUÐINN OG PYRSTUR

Ég horfði í himinsins auga
og helmyrkur dauðans sá,
þá ást, sem á engin takmörk,
en alla minning og þrá.

Ég horfði í himinsins auga,
og helmyrkur dauðans leit,
þann harm, sem á hvergi takmörk,
en hvarvetna fögnumiðinn veit.

MÍNUM BERNSKUSTÖÐVUM FJÆR

Í himinsins helsvarta auga
ég hefi lesið þann dóm,
að ást sú, er alla lykur,
sé öllum staðleysi og tóm.

Allt lífið er leit að því tómi,
en leit, sem er endalaust skeið,
því hvað sem í helfaðminn hnígur
er honum tapað um leið.

HAUSTLJÓÐ

I.

Það súgar um glugga og gættir.
Hér geisar stormur um svæði.
Nú heyrist mér ég vera heima
og hlusta á raunaleg kvæði.

Hvort er það hin íslenzka saga,
sem ymur í þessum ljóðum
um haustliti og hverfandi yndi
og hjörtru með fölskvuðum glóðum.

Ég ann þessum angurrómi.
Mitt allt var hins liðna að sakna.
Nú berast mér ómarnir innan,
og ótal minningar vakna.

II.

Ég hlusta á haustsins kvæði.
Ég heyrði þau fyrsta sinni
hjá gröf, sem nú gróið er yfir
og glötuð er allra minni.

Þau komu frá kalbitnum stráum,
sem kveinuðu í svöllum blævi.
Pá fann ég í fyrsta sinni
til frostgusta á minni ævi.

Og síðan á sérhverju hausti
um sál mína gusturinn næðir.
Ég heyri í þeim hvítnuðu stráum,
unz hjarnið jörðina klæðir.

VORNÁND

Ég heyri eins og hafdjúp í fjarska,
hvar hníga og fagnandi rísa
við ströndina voröldur varmar og gljúpar,
sem vetrarins faðma að sér ísa.
Og hjarta mitt finn ég að hrærist.
Þótt hjarnið byrgi mér allt,
þá veit ég að ytra er úthafið breiða,
sem aldrei, aldrei varð kalt.

MÍNUM BERNSKUSTÖÐVUM FJÆR

Og blærinn sig mjúklega bærir
og bliðlega um vanga mér strýkur.
Nú losna mín álög. Ég elska og fagna
og ekkert sé framar, sem heftir né brýtur.
Og þrotlaus áfram um eilífð
nú opnast sjón minni leið,
er sólin sendir mér geisla,
og sé ég bládjúpin heið.

Nú hefi ég ekkert að óttast
og ekkert framar að syrgja.
Mér íslausa úthafið syngur.
Hið eilífa hefur ei nokkuð að byrgja.
Ég var að sofna og vefjast
í vetrarins hjarn.
En nú er ég elskandi aftur
og aftur sem lítið barn.

En veröld er vafin
í vetrarins dofa.
Þótt lindirnar lítið eitt rumski,
þá lálast þær sofa.
Ég ennþá finn klakann við iljar,
og ennþá markar lítt spor.
En úthafið, úthafið er þó svo nærri
og æska og draumur og vor.

Því veit ég, að bölið er blekking,
sem ber mér ei undan að kvarta.

TIL PÍN

Og vesalings snær og þú vesalings klaki,
ég vefði ykkur gjarnan að hjarta.
Ég skil ykkar blindni og binding,
er birtan um sál mína fer,
sem vekur mér úthafsins eilífa þorsta,
þess ást til hins smáa, sem þver.

HVERS SKAL ÉG LEITA?

Mig vorkvöldið vefur að barmi.
Hér vaggar hinn draumþýði blær,
og raddir hljóma úr hverjum runna.
En hjarta mitt þunglega slær.
Mér finnst allt svo þróngt, mig þyrstir, ég brenn,
og þrái burt eitthvað fjær.

En hvert og hvers skal ég leita?
Er húmar í kyrrum skóg,
þá starir einstök stjarna til mína
og stafar mér svölun og ró.
En er hún þá nema liðinn ljómi
frá ljósi í fjarlægð, sem dó?

Hvort greindi ég aldrei neinn geisla fyrr
en glóð hans var þrotin að yl?
Hvort starði ævilangt stjarnan
og stafaði í kolsvartan hyl?

MÍNUM BERNSKUSTÖÐVUM FJÆR

Hvort vængjast þá ást míni, hvort vængjast míni þrá,
er verð ég ei lengur til?

Í húmkyrrð mig vorkvöldið vefur.
Sér vaggaði í draumsælu blær,
og hljóðnuð er rödd í hverjum runna.
En hjarta mitt þunglega slær.
Mér finnst allt svo þróngt, mig þyrstir, ég brenn,
og þrái burt eitthvað fjær.

UNDIR RÓSARFJALLI

Og þannig, þannig sprakk
Rósarfjall í hárrí elli og hrundi.
Manfreð Byrons.

Í rökkri undir Rósarfjalli
hve rólegt var allt og hljótt.
Par yfir þeim grjótorpnu gröfum
nú grúfði sig stjörnunótt.

Mér sagt var, að hrunið þar hefði
úr hömrnum eitthvert sinn,
og þúsund manns hefðu þá hlotið
þar hinzta legstaðinn sinn.

Og ýmsum varð hugsað í hljóði
til harmsins, er skeði þá.
En hvers vegna bjargið hrundi,
því hermdi mér engin frá.

TIL ÞÍN

Um brotin og rústirnar breiddist
nú blómskrúð og mosaflár.
En föllit fjallsbrúnin gnæfði
með ferlegt, ógróið sár.

STOLTIR STOFNAR

Hvíl ég í hljóðum skógi.
Húmar ört að væru kvöldi.
Sé ég gráa stofna standa
stolta og trausta á eigin fótum.

Þessir beinu, sterku stofnar
standa saman þétt í fylking:
sérhver, að sé sjálfum nógur,
sýna vill þar hver einn öðrum.

Þessir djörfu, stífu stofnar
stöðugt upp til himins seilast.
Sérhver einn er öðrum líkur,
allir því til sjálfs sín finna.

Veikar, grannar vafningsjurtir
vefja sé ég mjúkum örnum
þessa gráu, stoltu stofna,
standandi á eigin fótum. —

MÍNUM BERNSKUSTÖÐVUM FJÆR

Húmar að og gegnum greinar
gægist niður fólur máni.
Ofar hóp af hreyknum stofnum
himininn einn og þrotlaus grúfir.

EF BRENN ÉG EI SJÁLFUR —

Ef brenn ég ei sjálfur, mig brenna þau ljós,
sem birtust mér skærust á minningavegi.
Ef lifi ég samkvæmt því sannasta eigi,
sem sé ég, þá lokast mér vizkunnar ós.
Mín sorg varð mér spegill hins hreina og háa,
en hik mitt og ótti sem þokan gráa.

Mér birtist af nauðsyn hver bjarmi, er ég leit.
Því bar mér að hlýða, að það var mitt eigið.
Að ósekju braut sá, er ekki veit,
og örlögin höfðu á glapstigu dregið.
Hin næmasta sjón heimtar nákvæmast rétt.
Hin nístandi sorg er hjá blindninni létt.

Í FROSTI

Í frosti læra fljót að þegja
og felast undir klakaspöng.
En ekkert getur hamið hafið,
æ heyrir þaðan bylgjusöng.

Þeir binda og móta eðli og anda,
sem auð og virðing draga heim.
En er hann þá í ætt við hafið,
sem ekki getur lært af þeim?

Pótt vötnin leggi, er viðsjált djúpið.
Pú vogar sæmd, ef nálgast þann,
sem fjötrast ei af formi og tízku,
en frjálsum hug og sannleik ann.

SKÍRNARLJÓÐ

Að lækkun fór sólin lengi,
en loks kom að þessum degi,
að upp á við stefndi aftur
í áttina að sumarvegi.

TIL PÍN

Pótt enn sitji vetur að völdum
og vinnist á harla smátt,
skal muna um myrkar stundir,
hvað munar í sólarátt.

Í læging fer sólin lengi,
en loks kemur að þeim degi,
að frelsi skal sérhver fagna
þótt fjarlægt enn sýnast megi.
Ég vildi þangað til vaka
og vernda þinn heiðindóm,
svo fjötralaus megir þú fljúga
við fyrsta vorboðans hljóm.

Því allt hið æðsta og bezta
var óttalaust, frjálst og heiðið.
Að segl séu hátt upp hafin,
er happ, er gefst óskaleiðið.
Pótt vegni þeim betur um vetur,
sem vefa sér lygahjúp,
er sálin kærari sumri,
sem sönn er, nakin og gljúp.

Pað ljómar ljós guðs í augum
svo lengi sem barnið varir.
Pér hreinleik kýs ég því heldur
en hyggindum að þú farir.
Pó erfitt sé einn að standa
gegn ískaldri vetrarhríð,

Í FROSTI

þá er það hlutskipti hærra
en heiðrun af flærðarlýð.

Þú öngrar ísnum á meðan
þú elskar hið bundna og smáa
og hefir útsýni opið
æ upp til hins fagra og háa.
Þú finnur auðlegð í örbergð,
ef andans sjálfdæmi nærð.
Það verndar, hvernig sem veltur,
að vita sína eigin stærð.

Í SKJÓL UM VETUR —

Í skjól um vetur skefði fönn,
og skaflinn lá á sumar fram.
Á næsta hausti blaðskreytt björk
þar barðist ein við frost og hríð.

Í greinum hennar gjóstan lék,
og greinar hennar sungu mér
þann draum, er lífið deytt ei gat,
þótt dæmdist undir staðreynd þess.

Hún skildi ei sinn örlögdóm.
Hún átti á hausti blómatíð,
og því í greinum sífellt söng
um sumar, þegar nepjan leið.

TIL PÍN

Hver sá er aldrei svölun fær,
hann syngur meðan endist líf.
Sá sjálfur deyr með draumi vors,
sem draums þess aldrei notið fékk.

Og næstu daga nepjan hló.
Er næst mig bar að þessum stað,
til fulls var skjólið fokið í
og fönnin aftur komin þar.

VIÐ FYRSTU ANGAN —

Við fyrstu angan frá auðri jörð
mér óskir sumarsins vakna.
Þær koma til míni er dagur dvín
og draumur minn einn er að sakna.

Pann draum ég svæfi við dægurönn.
Hans dauði er starf mitt og vaka.
Mín þrá seildist fram, hún var þorsti í líf.
Nú þrái ég aðeins til baka.

Og kom mér nær, þrá, því sú kvöl er mér líf
að kenna þess, sem er mér glatað.
Við logann, sem elst á því yndi, er dó,
ég aðeins til sjálfs míni fæ ratað.

TIL ÞÍN

HREYSTIYRÐI

Sé þér kalt til alls og allra,
áttu beztan kost að þegja.
Aðeins sólarglóðin göfga
geiminum nokkuð þarf að segja.

Piggi enginn þína ástsemd,
þarf ei kvein né orðaskvaldur.
Svalað þínum glóðum getur
geimurinn, hann er stór og kaldur.

DRAGA SÉR BLÓM —

Draga sér blóm
úr dimmri moldu
efni óvitandi.
Huldar eru rætur,
en himni móti
brosir kóróna björt.

Leiti hugur
til himinsala,
Það er vaxanda vænst.
Að gróa er sérhvern
geisla að muna,
en grafa, hvað gleypt er, í þögn.

Í FROSTI

Hærra, hærra
hugur leiti!
Upp er hvers eðli og þrá.
Framtíðarjarðveg
einn frjóvgar sá,
sem leitar frelsis og ljóss.

ÞAÐ HNÍGA FLESTIR —

Það hníga flestir frá hálfnuðu starfi.
Í hik fer margt æviskeið.
Og flestir búa að svo illum arfi,
að ekkert ber fram á leið.

MILLI ÉLJA

Foldu hylur fönn og klaki.
Frostsins ríkir ægivald.
Veðrið stundu fer með friði.
Fjúksins lyftist móðutjald.
Logaskær frá heiðum himni
horfir stjörnuskari um nótt.
Lendingin frá ljóssins heimi
langan veg er hingað sótt.

TIL PÍN

Lendingin, sem ljósin fjarru
leita hér, er sjón og vit,
það, að jörðin þiggi og skilji
þeirra frið og milda glit.
Lengi var hér lending bönnuð,
lengi var til einskis sótt.
Og þótt lífið vakið væri,
vafði gjörvallt blindnispótt.

Milli hinna myrku élja
mæni ég einn í stjörnugeim.
Þöglu, kæru, þreyttu geislar,
þrái ég ykkur til míni heim.
Stormur hvín og löður lemur. —
Lendingunni ei ég ræð.
Löng er þraut að lýsa hingað,
lysendur úr fjarstu hæð.

Foldu hylur fönn og klaki.
Frostins ríkir ægivald.
Veðrið stundu fór með friði.
Fjúks nú aftur byrgir tjald.
Lendingin frá ljóssins heimi
langan veg er hingað sótt.
Allt er datt við augum mínum,
aftur komin stjarnlaus nótta.

Í FROSTI

STJARNA —

Stjarna, sem blikar svo blítt
úr bládjúpi kyrrlátrar nætur,
lysir af logandi kvöl.
Líkistu henni, mín sál.

Þú þráir úr þrengslum að losna
og þunganum myrka að lyfta.
En hugsirðu í heiðríkri ró,
þú heillar á komandi nótt.

DREYMDI MIG —

Dreymdi mig ég djúpið væri,
djúp hvar enginn takmörk þekkti,
staðlaust, sérhvern stað þó lykti,
straumlaust leiksvið allra krafta.

Viki til mín ósk að einu,
annað skóp mér sáran trega.
Hugur var að hálfu í minning,
hálfur bundinn þrá og löngun.

Öllu var ég opinn vegur,
enga sjálfum braut þó fann ég.
Bar ég í mér allt, og ekkert
af því sjálfur hlaut að vera.

TIL PÍN

Vonbrigði mig vissi eg hverjum
valdið hafa, er á mig treysti,
engra hafði að óskum farið,
engum þó í móti risið.

Blind mér voru allra augu,
augu míni því skilnings bað ég,
en sem steinn í staðlaust dýpi
steyptist þá og hrökk af svefni.

Síðan þenna draum mig dreymdi,
dauðans myrkur betur skil ég
og mig veit í ætt við tómið,
ekki neinn, sem sér né finnur.

NÆTURGALI Í BÚRI

Ég las eða mér sögð var þessi saga,
og sagan var af næturgala í búri,
sem söng þar enn um sól og himinbláma,
sem söng þar enn um blóm og skógarangan.

En næturgalinn söng þar einn, og sífellt
var söngur hans af tísti og gaggi rofinn.
Og loksins sat hann hljóður, hætti að syngja,
að hinzu varð hann einn af þeim, sem tístu.

Í FROSTI

Í einangrun og hversdagsannahömlum
ég hugsa um litla söngvarann sem bróður
með afsökun, en hafa ber í huga,
að hann var aðeins fugl, en ég er maður.

ÉG FAGNA —

Ég fagna yfir frelsi þess,
sem frægðar ei né valda naut,
og hlaut ei neinn þann heiðurssess,
sem honum viki af sannleiksbraut,
því sannleiksbraut er sólskinsbraut,
þótt svalast stundum blási þar.
Sá aldrei hreina útsýn hlaut,
sem álitsmanna virðing bar.

Ég fagna þeirri fátækt í,
sem fram úr skjóli líf manns knýr,
og grefur inn að gildi því,
sem gull og sæmd í reifar býr.
En gildi er mest hið sanna að sjá,
þótt sízt það gildi á jörðu hér.
Pótt köldu snauður kenni á,
hann kynnist aðeins því, sem er.

Ég fagna að rekja fótspor hans,
sem finna sér ei hillu má.

TIL PÍN

Þótt hæði þann hinn heimski fans,
sem hæfði ei mark, hann lengst oft sá.
Á hjarni um nótt þess liggur leið,
sem lyftir huga stjörnum nær.
En mun þá ei við endað skeið,
að ársól honum ljómi skær?

GLUGGANUM GEGNT

Inni er ljós
en úti myrkur,
sit ég glugganum gegnt.
Inn til míن horfir
angurþrungið
sorgarauga svart.

Hvað er það,
sem þú hrygga auga
dylur í dimmum hyl?
Væri þér svölun,
ef sál míن veitti
rúm þínu rökkri hjá sér?

Ljósið ég slekk.
En er ljós mitt hverfur,
hverfur hin sorgþrungna sýn.

Í FROSTI

Lýsir um gluggann
lítill stjarna,
undarleg, fjarræn og ein.

Varst þetta þú,
litla vökuþjarna,
sem leizt inn til ljóss míns með sorg?
Eða var glugginn
augað svarta,
sem gat ekki greint mér frá þér?

VORKVEÐJA

Vorið þegar vaknar,
vinda kalda stillir.
Jafnvel hjarn og helja
hlýna, er sólin gyllir.
Harmaský á himni
hverfast þá í ljóma.
Alls hið rétta eðli
er að brosa og hljóma.

Vorið þegar vaknar,
veitist góðs að minnast.
Aðeins gegnum ástúð
augun sannleik kynnast.

TIL ÞÍN

Fyrir yl að ofan
opnast lífsins heiði.
Aðeins vorsins vindar
veita sigurleiði.

Vorsins frjálsu vængir
víða hug manns bera.
Blómin lifna, er bræðir
bönd og vetrarfrera.
Verða ljós á vegi
vinarhugir góðir,
gera ljúft að líta
löngu farnar slóðir.

NÁTTFERÐ

Sjá dagur er liðinn og sólin er sigin að sævi.
Allt sviðið er autt og takmarkið ennþá fjær.
Um heitan vanga minn kular af kveldrænum blævi.
Svo kyrrir. Í austri rís máninn heiður og skær.

Og stjörnurnar bлиka. Til himins af hálfnuðum vegi,
er húmar af nótlu, er frjáls og töfrandi sýn.
Ég hóf þessa ferð mína aleinn að áliðnum degi.
Er eldar af morgni, hvort kem ég þá heim til mínn?

Í FROSTI

Við tunglsljós og norðljós hve tindrandi snjófjöllin verða.
Hve töfrandi er fjarlægð um nóttu af einmanans leið.
Nú nýtur sá skjóls, sem reis árla til athafna og ferða.
En á hann þá sjón þess, er hikaði daglangt og beið?

Hið næsta er allt tómlegt, og nótta er kólnandi og þögul,
mér naprari af því, að enginn sér mína ferð.
En eilífðin ljómar. Sú dýrð er sjón minni sögul.
Hún segir mér keppendatakmörkin einskisverð.

Á HÁLFNAÐRI LEIÐ –

Á hálfnadri leið ef þú hikar,
þér hverfur máttur og þor.
Á hálfnadri leið eru hvergi skjól,
þar helkuldi blæs um vor.

BLIKNUÐ LAUF

1. Hvert atvik færir mér nýtt viðhorf. Hvert viðhorf birtir mér nýjan sannleik.
2. Menntaður er sá, sem lært hefir að gera sér þroska-efni af allri reynslu.
3. Ósigur andstæðings mín væri ekki falinn í því að viðurkenna það, sem rétt er í máli mínu, heldur í því að viðurkenna það ekki.
4. Bjartsýni er ýmist sprottið af víðsýni eða glópsku.
5. Aðeins í heimi ranglætisins getur lygin verið hagsamleg.
6. Kuldinn þjáir ekki þann, sem í eðli sínu er kaldur.
7. Pögnin og sljóleikinn er þyngsta andstaða þess, sem er hrópandi rödd sannleikans.
8. Illt er illt, þó að það geti stundum orðið til góðs.
9. Hinn æðsti sannleikur er einfaldastur.

B L I K N U Ð L A U F

10. Skilningurinn er farvegur ástúðarinnar, og ástúðin er móðir skilningsins.

11. Hver öfundar sér líkan.

12. Það er söknuðurinn um hið liðna, sem svarar áhrifum þess nýja.

13. Finni harmur minn ekki strengi á annarra hörpum, verður hann að nýjum streng á minni eigin hörpu.

14. Þar voru sortabákn, sem sólir skópust, og aðeins úr þungum skýjum brenna þrumuleiftur.

15. Elskaðu! Guð lætur ekki sólina hætta að skína, þó að sumir geislar hennar snúist til eyðingar og bruna.

16. Stjörnurnar lýsa aðeins við að brenna sér upp eða hrapa.

17. Bros þjáningaránnar eru blóm, og listin er að kenna kvöl sinni að dansa.

18. Að drekkja ljósi sínu í myrkri jarðarinnar, það er fögnumur himinsins. En þegar hún skilar aftur ljós- gjöfum hans, verða þær að þungum skýjum.

19. Fórnir jarðarinnar skreyta hana blómum, en mold er hvað, meðan hún geymir sjálfri sér.

20. Þar sem harmur hins særða leysist upp eins og dögg fyrir sólu, rennur hryggðin særandanum í brjóst eins og kalt ísvatn.

T I L P Í N

21. Atburðirnir berast manni að utan. Það veitir réttinn til þess að tala frá eigin sjónarmiði.
22. Léttu aldrei á hjarta þínu, ef engar örvar áttu leið til þess.
23. Manni gefst aðeins hálft, en það tapast fyrir við-leitnina til að öðlast allt.
24. Að vera frumlegur er aldrei það að vera gallalaus.
25. Gagnrýnin stígur aldrei fet fram úr hinu viður-kennda.
26. Það glatar listinni að binda sig um of við listina.
27. Ég minnist í témi, og ég er skapandi aðeins þegar ég minnist.
28. Það verður enginn montinn af einsdæmum.
29. Hin þyngstu skeysi eru langfleygust.
30. Það hrífur helzt, sem særir.
31. Það þarf meira vit til að meta hið lítilmótlega en til að fyrirlíta það.
32. Sumar hugsanir eru sky, og takmark andans er að komast upp fyrir þau. Ofurandinn hugsar ekki, heldur sér og veit.
33. Straumar tilverunnar leita æ að jafnvægi, en hvað sem vinnst, verður að undirrót nýs ójafnvægis.

BLIKNUÐ LAUF

34. Snertu ekki djúpið, ef þú vilt sjá mynd þína speglast í því.
35. List er að segja í fáum orðum, en það eitt nægir ekki til að skapa list.
36. Sjáandinn er jafnan á vegamótum.
37. Í afsökunum annara finn ég stundum vantraust þeirra á mér.
38. Það er göfugt að elска óvini sína, ef það stafar ekki af þrekleysi.
39. Meinleysi stafar stundum af kærleiksskorti.
40. Launkofarnir eru jafnan meira hnøykslunar-efni en það, sem þeir eiga að leyna.
41. Menn eru ekki dáðir fyrir það, sem þeir eru, heldur fyrir það, sem þeir geta gert sig.
42. Menn hræsna síst fyrir þeim, sem þeir fyrirlíta.
43. Hið kunna er leið til hins ókunna, en með hækkuninni kemur sérkennileikinn í ljós.
44. Tryggðin er atlotaðreg.
45. Við skiljum hlutina fyrir líkingu, en skynjum þá fyrir mun.
46. Þar sem er varmi og líf, sjást jafnan tárahöfug ský, og því fremur sem djúpin eru hlýrri. En ský sól-arinna eru lýsandi.

TIL ÞÍN

47. Öll ljóð eru kveinstafir frá hörpustrengjum ást-
arinnar.
48. Blómið deyr, þegar skín á rætur þess. Guð flýr
þaðan, sem ástinni er misþyrmt.
49. Elskandinn skynjar aðeins hið fjarlæga og háa.
50. Þær fórnir misþroska þiggjandann, sem eru gef-
andanum gröf.
51. Lífsreynslan gefur hugsununum form.
52. Fegurðin ein er veruleiki. Hitt, sem ekki er fag-
urt, er aðeins ekki orðið til.
53. Þeir skyggja ekki á aðra, sem í skugganum búa.
54. Viðfeldnin hefur löngum stein í hjartastað.
55. Að umhverfið svarar ekki til eðlis manns, það
eru gallar hans og veikleiki.
56. Heimskan er löngum háværust, og af líttbrenn-
andi eldi leggur stundum mikinn reyk.
57. Þeir elta ekki annara álit, sem ljósið gefa, held-
ur þeir sem þiggja það.
58. Sá einn óttast um sannfæringu sína, sem ekki
hefur aflað sér hennar sjálfur.
59. Því aðeins á tamning menningarinnar rétt á sér,
að hún sé knýjandi leið til guðlegrar villimennsku.
60. Grjótið er nógu hart til að blygðast sín ekki
fyrir að koma fram nakið.

BLIKNUÐ LAUF

61. Vegna skýjahjúpsins er Venus hvít á að líta, en sá skýjahjúpur er eigið svartsýni hennar.
62. Það þroskar sjón manns, sem maður elskar, en nýtur ekki.
63. Því fremur gleymir vegfarandinn veginum sem hann var greiðfærari og betri.
65. Villan er jafnan flókin.
64. Hið stórfelldasta er jafnan hið sannasta.
66. Sá er heitastur eldur, sem hefur skærastan loga.
67. Að vita sig ekki hafa verið nógu góðan og minnast þess ævinlega, það er hin sanna, göfuga sorg.
68. Að lifa í sannleik er ekki hið sama og vita sannleikann og kunna að segja hann.
69. Það er tilhneigingin en ekki tilgangurinn, sem fæðir af sér hafning andans.
70. Að draga úr falli öldunnar væri að sneyða hana mætti til að endurrísa.
71. Hæð himinsins sérð þú ekki fyrr en þú horfir neðan úr undirdjúpunum.
72. Það er getan til hins illa en ekki getuleysið, sem aftrar göfugmenninu frá að vera illur.
73. Þá eina þyrstir, sem hafa heitt blóð í æðum.

TIL ÞÍN

74. Að vita sig hafa gert rangt, kemur lítilmenninu ekki til að iðrast, heldur hitt, að aðrir viti það.
75. Guð er alltaf að fletta blöðum tilverunnar og lesa, og hann er sjálfur það, sem hann les.
76. Þeir sem glöggir eru á líkingar, eru einnig glöggir á mun.
77. List skapast af þörf til að klæða nekt og græða yfir sár.
78. Það er erfitt hvorttveggja í senn, að vera lýsandi og bera blóm.
79. Smekkvísi og nírfilsskapur eru skyldir eiginleikar og andstæður frumleiks.
80. Andinn er formleysi og alskyggnið er ósýnilegt.
81. Ég marka mest frásagnir þeirra, sem aldrei kunnu að víkja undan afleiðingum misgerða sinna.
82. Þeir eru stundum viðkvæmastir fyrir annara dóum, sem fyrirlíta það mest að láta þá viðkvæmni hafa áhrif á sig.
83. Tign konunnar og yndisleiki er af því að þjást og þegja.
84. Þeir hugsa ekki ævinlega nýjungar, sem bezt fylgjast með nýjungunum.
85. Einungis sá, sem er lýsandi, getur fundið hve myrkur eilífðarinnar er djúpt.

BLIKNUÐ LAUF

86. Sá sem hörfar, leifir af getu sinni.
87. Frá sjónarmiði eilífðarinnar er göfugt að horfa, en þó því aðeins að maður skoði þaðan sína eigin harma, en ekki annara.
88. Það lýsir af brandinum, sem brennur, en ekki af björkinni, sem grær.
89. Um leið og jörðin grær, byrgir hún ófegurðina í brjósti sínu.
90. Sólin skín ævinlega af öllum mætti sínum, annars væri hún ekki sól.
91. Þar sem þú hylur sjálfan þig í þoku, þar sérðu ekki nema í þoku.
92. Sannleikurinn brennir mig, fái hann ekki að skína í gegnum mig.
93. Hinn skapandi sjáari er jafnan síst hinn skapandi gerandi.
94. Að eiga réttinn til hamingju er að eiga frelsi andans, en stundum verður að fórna hamingjunni fyrir þann rétt.
95. Það er mér ekki aðalatriði, hvað ég hefi gert eða látið ógert, heldur hitt, hvernig ég tek afleiðingum þess.
96. Syng burtu sorg þína, en léttu ekki á samvisku þinni með orðum, heldur með dáð.

TIL PÍN

97. Það er ekki sameiginleiki manns með öðrum, heldur hið persónulega sérstæði hans, sem kemur honum til að unna öðrum mönnum.

98. Andinn sigrar með því að skilja hlutina og elska þá.

99. Ég leita að sjálfum mér í öðrum, en ódaðleiki minn er að finna mér hvergi stað, nema í sjálfum mér.

100. Finnir þú ekki vini meðal blómanna þá leitaðu þeirra meðal stjarnanna.

101. Í minnstu samræmi er maður við það, sem hann hefir hvorki aðstöðu til að vera með né móti.

102. Manni ber að fara sömu leið áfram og hann hörfaði til baka, því að einungis þannig endurvinnur hann það, sem hann hafði tapað.

103. Frumhvöt listamannsins er að koma byrði sinni yfir á annara herðar en á annara herðum verður byrði listamannsins létt.

104. Til þess að verða öðrum að vegi, varð stundum að gleyma sínum eigin vegi.

105. Sannir snillingar eru jafnan sammála sönnum snillingum, en deilur stafa af takmörkuðum skilningi.

106. Það voru ekki fórnir, sem þóttu dásamlegar, meðan þær voru færðar.

107. Hin eina sanna hamingja er að gera aðra

B L I K N U Ð L A U F

hamingjusama, en verðir hamingjunnar eru aðeins þeir, sem maður gerir hamingjusama mest með því að gera sjálfan sig hamingjusaman.

108. Það sem ljósinu ber er að skína, en ekki að hugsa um, hverjur verðskulda, að skíni á og hverjur ekki.

109. Líf hvers er máttur hans, og sú byrði, sem honum ber.

110. Það verður ekkert hreint, sem reynt er að fela.

111. Það er jafnan betra, að menn finni sannleikann sjálfir en að þeim sé sagður hann.

112. Vitskan deyr af því að vilja varðveita sig á kostnað ástarinnar.

113. Sérhver einmani er sem nött án stjarna eða stjarna, sem ekki finnur nött.

114. Áfram í heiminum kemst maður ekki án þess að hafa andskotann í þjónustu sinni, en það er listin að láta hann aldrei verða nema þjón.

115. Peir verða aldrei brautryðjendur, sem leita aldrei á nema þar, sem þeir sjá fyrir sér einhverjar leiðir.

116. Maður vitkast stundum af því að fara villt en þó því aðeins, að hann fari ekki vitandi villt.

117. Peir eru ekki færir um að vera miklir, sem fyrirlíta alla nema jafninga sína.

118. Hamingjan sættir menn við jörðina, en óhamingjan knýr til þess að leita út fyrir hana.
119. Sá sem veit ekki allt, veit ekkert til fulls.
120. Það lyftir öðrum enda vogarinnar, sem dregur hinn endann niður.
121. Það eitt er mér list, sem færir mig nær sannleikanum.
122. Á sviði vanþekkingarinnar eru allar fjarstæður hugsanlegar.
123. Það þykir sumum minna víðsýni, að sjá hið rétta en það, sem hvorki er rétt né rangt.
124. Dyggð manns grundvallast ekki í auðmýkt, heldur stolti.
125. Hið sanna víðsýni er ekki það, að viðurkenna allar kenningar, heldur hitt, að viðurkenna aðeins það, sem rétt er í hverri kenningu.
126. Leiðin fram er að sjá til allra hliða og sjá sannleik í öllum hlutum, en þeim verður erfiðara í heimi öfugstreymisins, sem eru á þeirri leið.
127. Það er ekki miskunnseminni að kenna heldur þeim, sem njóta hennar, að hún stundum elur upp lesti.
128. Persónuleiki manns er ekki sérgæði hans og einstæðisþrá, heldur leit hans að sameiginleik og ást hans til annara.

BLIKNUÐ LAUF

129. Að vera frumlegur er öðrum þræði komið af því að vera öðrum fremur skyggn á smámuni.

130. Alhæfni veldur einstæði.

131. Innri sjón hafa þeir einir, sem í einhverjum skilningi standa utan við mergðina.

132. Proskun kærleikans er alhliða, en þroskun baráttunnar er ævinlega meira og minna einhliða.

133. Peir eru ekki í ætt við himininn, heldur jörðina, sem muna þá eina, sem kunna að láta muna eftir sér sjálfir.

134. Óttinn hefur augun í hnakkanum.

135. Þá fyrst verð ég frjáls, þegar ég á ekkert eftir, nema ást mína á sannleikanum.

136. Hinn óttalegi ber óttann undir brynjunni.

137. Grasið skilur ekki tilgang plógsins, en dyggð er það líka að hlífa sér ekki við að vera brjótandi, til þess að aðrir geti verið góðir.

138. Lífið er straumur tilbreytinga, sem fellur eftir farvegi endurminninga.

139. Líkingarnar eru sem vængir, sem lyfta skilningum til flugs. En fiskarnir skilja ekki, að fuglarnir þurfi vængi til þess að geta flogið.

140. Spakmæli eru stundum tilorðin vegna mistaka sjálfs vísdómsins til þess að laga eftir sér veruleikann.

141. Viljir þú verða æ vitrari, þá hafðu fávísí þína nakta.
142. Það eru ekki guðir, sem elskar nema niður fyrir sig.
143. Viðfangsefni hins guðlega er að skilja andskotann niður í grunninn.
144. Guð elskar, en dæmir ekki.
145. Allir snillingar voru heiðnir á því sviði, sem snilld þeirra var.
146. Það verður aldrei neitt fallega sagt nema sannleikurinn.
147. Það voru aldrei sjáendur, sem ekki voru einstæðingar.
148. Það verður enginn stór, sem ekki trúir á neitt stórt og óvanalegt.
149. Þetta er hið æðsta boðorð: Elska skaltu drottin guð þinn eins og sjálfan þig, en aðra svo, að þú gleymir sjálfum þér.
150. Ástúðin leysir, en viljinn einn megnar aðeins að brjóta.
151. Aðvaranir vísa jafnan veginn til þess, sem var að er við.
152. Frumleiki og vitska geta ef til vill verið án listar, en það er aldrei list til án frumleiks.

BLIKNUÐ LAUF

153. Menn sjá stundum eftir á að þeir hlutu ávinnung af mótlæti og sorg, en þá hafa þeir líka tekið út þann ávinning.

154. Menn dá þá sem drottna, en sú aðdáun er auðsýnd með lygi.

155. Það er ekki nýtt, að hreinskilnin hneyksli, en hitt væri nýtt, að menn hneyksluðust nema vegna heimsku sinnar.

156. Fullkomlega hreinskilinn getur enginn verið nema þar, sem hann á hreinskilni að mæta.

157. Um lönd ókynnисins hafa ekki verið lagðir neinir akvegir. Hinir ófleygu verða því að ferðast þar fótgangandi.

158. Það gerir enginn neitt snilldarlega lengur en honum er að fara fram.

159. Sammál af þekkingu væri hin bezta undirstaða þess, að hver geti orðið sérstætt skapandi.

160. Fótfestamannþekkjars eru hinir veiku blettir mannanna.

161. Það er kunnugt, að fáir eru spámenn í sínu ættlandi. En væru þeir sannir spámenn, sem flýðu ættland sitt af þeirri ástæðu.

162. Þeir stefna ekki fram, sem ævinlega reyna að halda opnum leiðum til baka.

163. Iðrunin gerir ekki annað en að leggjast á sveif með yfirsjóninni.
164. Samstilling góðvildarinnar er hugsuð af guði.
165. Hið drengilegasta hefur jafnan verið unnið með minnstri von um sigur eða árangur.
166. Það gerir enginn neitt viturlega, nema hann vinni til bóta.
167. Þeir hljóta jafnan að þola ranglæti, sem vinna að því að réttlætið sigri.
168. Slyngur stjórnálamaður er sá sem er leikinn í því að krækja fram hjá sannleikanum.
169. Það eitt er líf, að strengir endurminninganna ómi undan fótataki atburðanna.
170. Vísindamaðurinn ályktar af staðreyndunum, en trúmaðurinn ályktar staðreyndirnar.
171. Fegurðin er einungis í sambandi við lífið.
172. Sá er ævinlega svikari, sem lætur skynsemina ráða eina saman.
173. Um fullnaðarþekking verður aldrei að ræða, heldur aðeins þekkingarleið.
174. Það skiptir ekki mestu hvaða form hlutirnir hafa, heldur hitt, hvernig skín á þá.
175. Ég trúí á þréinan guð, guð vísdomsins, guð

BLIKNUÐ LAUF

góðvildarinnar og guð fegurðarinnar. Þessir þrír guðir eru einn guð, því að ekkert er gott nema það, sem er viturlegt, og ekkert er sannarlega viturlegt nema það, sem er gott. Og fagurt er ekkert nema það, sem er gott og viturlegt.

176. Það má taka til marks, að maður er ekki á réttri skilningsleið, nema þegar honum er að fara fram að góðvild og hlýjum hug.

177. Gæfumaðurinn miklast af láni sínu. Hinn ógæfusami þykist stundum sjá viðurkenningu í óláni sínu.

178. Logni og sólskini svarar sjórinn með endurskini þess, er hann sér, en storminum svarar hann frá eigin brjósti.

179. Með því að vera eitt fer maður á mis við að vera eitthvað annað, en því aðeins er maður þó nokkuð.

180. Sólin skín aðeins til þess að létta á hjarta sínu og menn blessta hana fyrir það.

F Y R I R S A G N I R

TIL ÞÍN	BLS.	5
HJÁ SMALAVÖRÐUNNI	—	7
Kvöld	—	7
Kalt leiksvið	—	8
Landnemi	—	8
Prekbrestur	—	9
Hugleiðing	—	11
Fram á leið	—	11
Frostrósir	—	12
Svört er saurkastsmund	—	13
Skýjaklakkar	—	13
Heilræði	—	14
Á leið frá Kalmanstungu til Húsafells	—	15
Orsakir skapa	—	16
Dómar breytast	—	17
Pú ert ekki stór	—	17
Gleipnir	—	18
Álitsmaður	—	18
Fyrir dag	—	19
Vinningar og töp	—	19
Samdrykkja	—	19
Fremd er ei að styggja	—	20
Í andstæðnanna tafli	—	20
Að veizlu	—	21
Úr bréfi til Kristjáns	—	24

TIL PÍN

	BLS.
Úr bréfum til Hauks	25
Fyrir sumar	— 29
Láttu skína —	— 29
Háðlist	— 30
Grátur eftir hlátur	— 30
Ilmreyrsbróðir	— 30
Heill sé þeim —	— 31
Til yfirborðsmannsins	— 31
Ef áttu —	— 32
Hjá vatninu	— 32
Margir hnutu —	— 33
Hrafninn kvað	— 34
Blundur Hellismanna	— 34
Veiðiför	— 35
Lækur og lind	— 36
Burkni	— 37
 SKUGGAR	— 38
Utanveggja	— 38
Jökulsá	— 39
Vér skyggnum bezt —	— 40
Meinleysingjar	— 41
Kvöldskin á fjöllum	— 42
Daggir	— 42
Frá hafi til himins	— 45
Ritdómur og svar	— 46
Kvöldskuggar	— 47
Undir ástæðum komið	— 48
Vísur	— 49
Staka	— 51
Glerbrot	— 52
Fjöll og ský	— 55
Dagskuggar	— 56
Andvaka	— 58
Fjallalind	— 61

F Y R I R S A G N I R

Stjörnuleiftur	BLS. 63
Krækjur	— 63
Haustregn	— 64
Blaðsneydd björk	— 65
Það haustar	— 65
Stjarna í rofi	— 68
Vorský	— 68
Síðasta ljóð	— 69
UNDAN SNJÓ	— 71
Í tómi	— 72
Endurminning	— 77
Brotnar greinar	— 78
OG VINDURINN BLÉS	— 82
Svarti sandfláki	— 82
Í visnabók frænku minnar í Vesturheimi	— 83
Við lindina	— 85
Við fossinn	— 85
Hvert líf, það er minning —	— 86
Ég dögunum eyddi —	— 87
Hann söng mér það —	— 87
Ég minnist þín sól	— 89
Hve dökkur er augasteinn —	— 90
Vart fegurðarnýjungar —	— 90
— MÍNUM BERNSKUSTÖÐVUM FJÆR	— 91
Vögguljóð	— 91
Hve vildi ég feginn	— 94
Hve djúpur er dauðinn og þyrstur	— 94
Haustljóð	— 95
Vornánd	— 96
Hvers skal ég leita?	— 98
Undir Rósarfjalli	— 99
Stoltir stofnar	— 100
Ef brenn ég ei sjálfur —	— 101

TIL PÍN

Í FROSTI	BLS. 102
Skírnarljóð	— 102
Í skjól um vetur —	— 104
Við fyrstu angan —	— 105
Hreystiyrði	— 106
Draga sér blóm —	— 106
Pað hnígá flestir —	— 107
Milli élja	— 107
Stjarna —	— 109
Dreymdi mig —	— 109
Næturgali í búri	— 110
Ég fagna —	— 111
Glugganum gegnt	— 112
Vorkveðja	— 113
Náttferð	— 114
Á hálfnaðri leið —	— 115
BLIKNUÐ LAUF	— 116